

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 14. september 2022
(OR. en)

12249/22

**Interinstitutionel sag:
2022/0289(NLE)**

**ENER 434
ENV 853
COMPET 690
TRANS 575
CONSOM 220
IND 337
ECOFIN 850
FISC 180**

FORSLAG

fra: Martine DEPREZ, direktør, på vegne af generalsekretæren for Europa-Kommissionen

modtaget: 14. september 2022

til: Generalsekretariatet for Rådet

Komm. dok. nr.: COM(2022) 473 final

Vedr.: Forslag til RÅDETS FORORDNING om et nødindgreb for at imødegå høje energipriser

Hermed følger til delegationerne dokument COM(2022) 473 final.

Bilag: COM(2022) 473 final

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 14.9.2022
COM(2022) 473 final

2022/0289 (NLE)

Forslag til

RÅDETS FORORDNING

om et nødindgreb for at imødegå høje energipriser

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND FOR FORSLAGET

Gas- og elpriserne har nået et rekordhøjt niveau i 2022 og har sprængt rammerne efter den russiske invasion af Ukraine. I løbet af det sidste år er elpriserne i Europa hastigt steget til et niveau, der er meget højere end i de seneste årtier. Denne dynamik er uløseligt forbundet med den høje pris på gas, som øger prisen på elektricitet fra gasfyrede kraftværker, som ofte er nødvendige for at dække efterspørgslen. Priserne begyndte at stige hurtigt sidste sommer, da der kom mere gang i verdensøkonomien, efter at covid-19-restriktionerne blev lempet. Ruslands invasion af Ukraine har efterfølgende forværret denne situation.

Energipriserne forventes at forblive høje på grund af usikkerheden på markedet efter en række afbrydelser af gasforsyningen, som kun kan forklares som et bevidst forsøg fra Ruslands side på at bruge energi som politisk våben. Yderligere afbrydelser af russiske gasforsyninger til EU i de kommende uger eller måneder kan føre til endnu højere gaspriser med følgevirkninger for elprisen, inflationsniveauet og dets indvirkning på borgerne såvel som den overordnede finansielle og makroøkonomiske stabilitet i EU.

Kommissionen er yderst bevidst om den indvirkning, som usikkerheden omkring gasforsyningen har på elmarkedet. Medlemsstaterne i hele Europa har oplevet en kraftig stigning i elpriserne som følge af de stigende gaspriser, hvilket har ført til, at gas er blevet det brændsel, der fastsætter marginalprisen, foran kul. Samtidig har adgangen til elproduktion i EU i de seneste måneder ligget under det sædvanlige niveau på grund af øget vedligeholdelsesarbejde på kraftværker, lavere vandkraftproduktion og lukning af visse ældre kraftværker.

Sideløbende hermed har rekordhøje temperaturer i sommer øget energiefterspørgslen efter køling og øget presset på elproduktionen. De ekstreme vejrforhold har således bidraget til energiknaphed og høje energipriser, hvilket udgør en byrde for forbrugerne og industrien og bremser den økonomiske genopretning. Yderligere forsyningsbetinget pres på priserne på energi og fødevareråvarer øger den globale inflation og udhuler husholdningernes købekraft og økonomien som helhed.

Den dramatiske stigning i elpriserne, som vi ser, lægger pres på husholdninger, små og mellemstore virksomheder og industrien og risikerer at forårsage bredere social og økonomisk skade. Sårbare kunder og energifattige rammes hårdest, som det allerede var tilfældet sidste vinter, men de høje priser påvirker også i stigende grad mellemindkomsthusholdninger og

virksomheder. De risikerer ikke at kunne betale deres energiregninger og står over for valget mellem at betale for energi eller andre nødvendighedsvarer eller for virksomheders vedkommende, at deres finansielle levedygtighed og investeringsplaner er på spil.

Denne økonomiske situation kræver en hurtig og koordineret indsats i hele EU for at afbøde de vanskeligheder, som høje priser forårsager for forbrugerne og ikke kun for energifattige og sårbare, men også for mellemindkomsthusholdninger og virksomheder. Detailpriserne på elektricitet er fra juli 2021 i gennemsnit steget med næsten halvdelen på årsbasis, og det forventes, at de ekstraordinære stigninger varer ved forud for næste opvarmningssæson og gradvist påvirker fleste forbrugerkontrakter. EU's reaktion skal koordineres på en omhyggelig og holistisk måde. Elektriciteten skal fortsat flyde effektivt i Europa, så medlemsstaterne kan eksportere overskydende elektricitet til dem, der har mest brug for den. Der kan ikke ses bort fra den rolle, som det indre energimarked spiller med hensyn til at bidrage til at afbøde virkningerne af den nuværende energikrise. ACER's vurdering af udformningen af EU's engrosmarked for elektricitet¹ viste, at grænseoverskridende handel gav forbrugerne fordele til en værdi af 34 mia. EUR i 2021, samtidig med at den bidrog til at udjævne prisvolatiliteten, og at den øger den enkelte medlemsstats forsyningssikkerhed og modstandsdygtighed over for prischok.

Unionen står således over for en ekstraordinær situation. De nuværende hidtil usete udfordringer kræver, at der træffes passende, forholdsmæssige og midlertidige foranstaltninger i en ånd af solidaritet for at løse de alvorlige problemer, der er opstået på energiområdet, og overvinde energikrisen ved at handle i fællesskab.

Kommissionen foreslår derfor, at der straks indføres en pakke af integrerede og indbyrdes afhængige foranstaltninger. Disse foranstaltninger har bl.a. til formål at afbøde virkningerne af høje elpriser og beskytte forbrugerne, samtidig med at fordelene ved det indre marked og lige konkurrencevilkår bevares. Foranstaltningerne opfylder disse mål ved at omhandle forskellige aspekter af den nuværende situation, hvilket således supplerer og forstærker deres virkninger og giver mulighed for en fælles og koordineret EU-reaktion på krisen. Samtidig er de fuldt ud forenelige med meddelelsen af 8. marts 2022 med titlen "REPowerEU: En fælles europæisk indsats for mere sikker og bæredygtig energi til mere overkommelige priser" og

¹

https://acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER's%2520Final%2520Assessment%2520of%2520the%2520EU%2520Wholesale%2520Electricity%2520Market%2520Design.pdf

Kommissionens REPowerEU-plan af 18. maj 2022 med henblik på at bringe Unionens afhængighed af russiske fossile brændsler til ophør så hurtigt som muligt og senest i 2027.

De meget høje energipriser, som forbrugerne i øjeblikket står over for, skaber overdrevent store økonomiske gevinster, ikke kun for elproducenter med lavere marginalomkostninger, men også for virksomheder i olie-, gas-, kul- og raffineringsektoren. Disse gevinster skyldes primært gunstige eksterne markedsfaktorer forårsaget af den russiske krig og ikke virksomhedernes egne yderligere bestræbelser eller investeringer. Disse høje energipriser skaber problemer for EU's husholdninger og virksomheder og får inflationen til at stige, og de nødvendige støtteforanstaltninger øger de offentlige udgifter. Det er derfor hensigtsmæssigt at mindske efterspørgslen efter elektricitet i hele EU for at mindske behovet for gasfyret elproduktion og også at omfordele nogle af de indtægter, som virksomhederne i de forskellige energisektorer har haft som følge af disse ekstraordinære omstændigheder, for at afbøde de vanskeligheder, som energiforbrugerne og samfundet generelt har. En sådan omfordeling kan opnås ved hjælp af forskellige instrumenter, afhængigt af omstændighederne i den pågældende sektor, med det formål at stille disse midler til rådighed for forbrugerne eller projekter til styrkelse af Unionens energiuafhængighed, herunder muligheden for, at medlemsstaterne kan kanalisere dele af bidraget til EU-midler i en ånd af solidaritet eller anvende dem på grundlag af aftaler mellem medlemsstaterne.

Flere medlemsstater har allerede vedtaget eller overvejer i øjeblikket at vedtage omfordelingsforanstaltninger. Foranstaltninger, der udelukkende vedtages på nationalt plan, risikerer imidlertid at skabe ulige vilkår for virksomheder på EU's energimarked. For at skabe lige vilkår foreslår Kommissionen to supplerende instrumenter, således at hele energisektoren dækkes: a) en foranstaltning, der midlertidigt sigter mod og reducerer elproducenters indtægter, og b) en foranstaltning, der midlertidigt fastsætter et solidaritetsbidrag for ekstraordinære overskud i den fossile sektor, der er omfattet af denne forordnings anvendelsesområde. Den foranstaltning, der foreslås i forordningen, har ved at reducere elproducenternes indtægter til formål at efterligne det markedsresultat, som producenterne kunne have forventet, hvis de globale forsyningskæder havde fungeret normalt uden de afbrydelser af gasforsyningen, der har fundet sted siden invasionen af Ukraine i februar 2022. Desuden foreslår Kommissionen et midlertidigt solidaritetsbidrag, som finder anvendelse på overskuddet for virksomheder, der er aktive inden for olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren, og som er steget betydeligt i forhold til tidligere år.

Medlemsstaterne vil anvende indtægterne fra solidaritetsbidraget til at yde støtte til husholdninger og virksomheder og til at afbøde virkningerne af de høje energipriser. De bør også anvende indtægterne fra denne kortsigtede foranstaltning til at finansiere foranstaltninger til reduktion af energiforbruget og støtte industrien og dermed yderligere styrke Unionens energiafhængighed på længere sigt.

Disse midlertidige foranstaltninger, som omfordeler ekstraordinære indtægter og overskud til støtte for forbrugerne, giver fordelene ved billigere energiproduktion videre til forbrugerne. De berører således ikke og supplerer Europa-Kommissionens igangværende arbejde vedrørende likviditeten på de finansielle markeder for energi, EU's midlertidige kriserammebestemmelser for statsstøtte, nedsættelsen af gasprisen og den langsigtede markedsudformning som bebudet i meddelelsen om indgreb på energimarkedet på kort sigt og forbedringer af elmarkedets udformning på længere sigt, der blev offentliggjort sammen med Repower EU-planen af 18. maj 2022. Den foreslåede forordning bevarer fordelene ved det indre marked for elektricitet med hensyn til lastfordelingseffektivitet og forsyningssikkerhed, samtidig med at efterspørgslen efter elektricitet og de høje gasprisers indvirkning på forbrugernes elregninger sænkes.

2. ELEKTRICITETSKRISEREDSKAB

Reduktion af efterspørgslen efter elektricitet

Den foreslåede forordning fastsætter to mål for reduktion af efterspørgslen efter elektricitet i en ånd af solidaritet som reaktion på den øgede risiko for den kommende vinter og behovet for at mindske den samlede efterspørgsel efter elektricitet, bevare brændselslagrene til elproduktion og træffe målrettede foranstaltninger til at nedbringe elpriserne i de dyreste timer.

Det første kræver, at medlemsstaterne træffer foranstaltninger til at sænke det samlede elforbrug hos alle forbrugere, herunder dem, der endnu ikke er udstyret med intelligente målersystemer eller anordninger, der gør det muligt for dem at tilpasse deres forbrug i løbet af dagen. Foranstaltningerne bør være tilstrækkeligt ambitiøse og kunne f.eks. omfatte målrettede forbrugeroplysnings- og kommunikationskampagner. I den forbindelse kunne der overvejes en anvendelse af målrettet information til forbrugerne i hele Unionen. For specifikt at fokusere på elforbruget i de dyreste timer, hvor gas generelt fastsætter marginalprisen, foreslår Kommissionen desuden at fastsætte et obligatorisk mål om en reduktion af bruttoelforbruget på mindst 5 % i udvalgte spidsbelastningstimer, der dækker mindst 10 % af

de timer hver måned, hvor priserne forventes at være de højeste. Dette obligatoriske mål vil resultere i, at der i gennemsnit udvælges 3-4 timer pr. hverdag, hvilket normalt svarer til spidsbelastningstimer, men det kan også omfatte timer, hvor elproduktion fra vedvarende energikilder forventes at være lav, og produktionen fra marginale anlæg er nødvendig for at dække efterspørgslen. For at tage højde for dette har medlemsstaterne en vis skønsmargen ved fastlæggelsen af disse timer. Det bindende mål er specifikt rettet mod forbrugere, der kan levere fleksibilitet gennem efterspørgselsreduktion eller efterspørgselskift på timebasis. Medlemsstaterne bør frit kunne vælge passende foranstaltninger til at nå målene for reduktion af efterspørgslen og bør navnlig overveje økonomisk effektive og markedsbaserede foranstaltninger såsom auktioner eller udbudsordninger for fleksibelt elforbrug eller ikke-forbrugt elektricitet. Dette kan omfatte en udvidelse af eksisterende ordninger eller nationale incitamentter til at udvikle fleksibelt elforbrug. Dette kan også omfatte finansielle incitamentter eller kompensation til de deltagende markedsparter i tilfælde, hvor der betales for yderligere elektricitet, der ikke forbruges, sammenlignet med det forventede normale forbrug i timen uden udbuddet. Indførelsen og gennemførelsen af sådanne foranstaltninger bør ikke berøre anvendelsen af EU's statsstøtteregele.

Baseret på den observerede produktion pr. time i perioden mellem januar og august 2022 vil en reduktion på 5 % i 10 % af de timer, der viser den største efterspørgsel efter elektricitet, bringe den gennemsnitlige efterspørgsel i disse timer op på niveauet for de første ikkeudvalgte spidsbelastningstimer. Dette vil derfor føre til en udjævning af forbrugsprofilen pr. time. Da gas generelt er den marginale teknologi i de timer, hvor efterspørgslen er størst, kan denne målrettede reduktion på 5 % desuden føre til en reduktion af gasforbruget, der anslås til ca. 1,2 mia. m³ over en 4-måneders periode. Dette svarer til ca. 3,8 % af gasforbruget til el i samme periode. Nylige undersøgelser² viser, at det nuværende potentiale for fleksibelt elforbrug kan opfylde det obligatoriske mål, hvilket har en positiv indvirkning på elpriserne og gasbesparelserne.

Loft over markedsindtægter for produktion af elektricitet fra inframarginale teknologier

For det andet fastlægges den foreslåede forordning en tilgang til inddrivelse af ekstraordinære indtægter fra producenter med lavere marginalomkostninger såsom vedvarende energi,

² Undersøgelse om kvantificering af fordelene ved fleksibelt elforbrug for elleverandører og -forbrugere i Europa i 2030 på vejen mod en gennemgribende dekarbonisering, Compass Lexecon, januar 2021, og det fleksible elforbrugs potentielle bidrag til gasreduktionen i 2023, DNV, september 2022.

kernekraft og brunkul ("inframarginale teknologier") ved at fastsætte et efterfølgende loft for indtægterne pr. MWh produceret elektricitet.

På day-ahead-markedet bestemmes elpriserne af de variable omkostninger ved marginalteknologien, dvs. det sidste og dyreste anlæg, der er nødvendigt for at imødekomme efterspørgslen (marginalpriser). I betragtning af den rolle, som elpriserne på day-ahead-markedet spiller som reference for prisfastsættelsen for elektricitet på tværs af alle de andre tidsrammer for markedet, mindsker denne foranstaltning den virkning, som marginfastsættelsesteknologien (typisk kul, i dag ofte gasfyrede kraftværker) har på indtægterne fra andre producenter med lavere marginalomkostninger såsom de fleste vedvarende energikilder, kernekraft og brunkul. Den efterligner de markedsresultater for disse teknologier, som kunne forventes, hvis de globale forsyningskæder fungerede normalt og ikke var gjort til genstand for anvendelsen af energi som et våben gennem afbrydelser af gasforsyningen.

Med denne EU-dækkende tilgang, der er baseret på solidaritetsprincippet, vil engrosmarkederne for elektricitet fungere og cleares som i dag, hvorved det sikres, at de billigste og mest effektive kraftværker i hele EU altid indgår i lastfordelingen først, og at medlemsstaterne kan anvende import, når det er nødvendigt. Dette bevarer incitamentet til, at teknologier som kul- og gasfyrede kraftværker, lageranlæg og fleksibelt elforbrug står til rådighed, når det er nødvendigt, og sikrer en stabil drift af elsystemet i vintersæsonen 2022-23.

Niveauet for loftet over markedsindtægter

Det indtægtsloft, der er fastsat i denne forordning, bør fastsættes på et niveau, der omfatter størstedelen af inframarginalproducenterne i EU, og som forhindrer, at eksisterende anlægs tilgængelighed og rentabilitet og fremtidige investeringsbeslutninger vedrørende ny inframarginal produktion bringes i fare.

Selv om lejlighedsvis og kortvarige prisstigninger kan betragtes som et normalt træk på et elmarked og kan være nyttige for nogle investorer til at genvinde deres produktionsinvestering, adskiller den ekstreme og vedvarende prisstigning siden februar 2022 sig markant fra en normal markedssituation med lejlighedsvis spidsbelastningspriser eller mere langsigtede prisudsving i forbindelse med økonomiske konjunkturer.

Dette gælder navnlig for investeringsbeslutninger vedrørende produktion fra vedvarende energikilder, som er afgørende for at nå Unionens dekarboniseringsmål. For at undgå at

underminere vurderingen af rentabiliteten, da der blev truffet investeringsbeslutninger, bør loftet derfor ikke ligge under markedsdeltagernes forventninger til det gennemsnitlige niveau for elpriserne i de timer, hvor efterspørgslen efter elektricitet var på sit højeste før Ruslands invasion af Ukraine. De gennemsnitlige markedsprisforventninger for spidsbelastningstimerne har konsekvent ligget betydeligt under 180 EUR/MWh i de seneste årtier på trods af prisforskelle på tværs af regionerne i Unionen. Desuden viser simuleringer baseret på observerede priser i perioden januar til august 2022, at et loft på 180 EUR/MWh ville have resulteret i en stabilisering af de gennemsnitlige indtægter på ca. 150 EUR/MWh. Dette gennemsnitlige indtægtsniveau er konsekvent højere end de nuværende normaliserede energiomkostninger for de inframarginale teknologier, som loftet for indtægter er rettet mod³, hvilket gør det muligt for de producenter, som er omfattet heraf, at dække deres investeringer og driftsomkostninger. Loftet bør derfor ikke hæmme investeringerne i ny inframarginal kapacitet. Kommissionen foreslår derfor at fastsætte indtægtsloftet til 180 EUR/MWh, som indeholder den nødvendige sikkerhedsmargen.

Et sådant loft bør begrænses til markedsindtægter frem for at omfatte de samlede produktionsindtægter (herunder f.eks. indtægter fra støtteordninger) for at undgå at påvirke et projekts oprindelige forventede rentabilitet i væsentlig grad.

Det er nødvendigt at have et ensartet indtægtsloft i hele Unionen for at bevare et velfungerende indre marked for elektricitet, da det vil opretholde den prisbaserede konkurrence mellem elproducenter baseret på forskellige teknologier, navnlig for vedvarende energikilder. Da loftet vil gælde for indtægterne pr. MWh produceret elektricitet, vil prisdannelsen på engrosmarkederne for elektricitet ikke blive påvirket. Kraftværkernes lastfordeling vil fortsat finde sted på grundlag af deres effektivitetsniveau, idet de værker, der har lavere marginalomkostninger, vil indgå i lastfordelingen først, og den grænseoverskridende handel med elektricitet vil ikke blive påvirket.

Medlemsstaterne vil skulle indføre passende procedurer med henblik på at inddrive ekstraordinære indtægter fra producenterne, da indtægtsloftet kan anvendes på det tidspunkt, hvor transaktionerne afvikles, eller, hvis det ikke er muligt, derefter. Dette afhænger af forskelle i den måde, hvorpå engrosmarkederne for elektricitet fungerer inden for forskellige tidsrammer, og hvordan de er organiseret i medlemsstaterne.

Loftets anvendelsesområde

³ Energiomkostninger, afgifter og indvirkningen af indgreb fra myndighederne på investeringer: endelig rapport, Trinomics, oktober 2020.

Loftet for markedsindtægter vil gælde for indtægter fra salg af elektricitet for alle inframarginale producenter, jf. definitionen i forordningen, og dække alle tidsrammer for markedet, uanset om handelen med elektricitet finder sted bilateralt (over-the-counter) eller på centraliserede markedspladser. Hvis loftet kun skulle gælde for visse tidsrammer eller kun for børser og andre organiserede markedspladser, kunne inframarginale producenter have et incitament til at handle med elektricitet inden for de tidsrammer og på de markedspladser, der ikke er omfattet af foranstaltningen. Omvendt vil den foreslåede brede anvendelse af indtægtsloftet bevare incitamenterne til at indgå langsigtede elkøbsaftaler, som er afgørende for, at forbrugerne kan sikre sig mod prisudsving og et vigtigt redskab til at stimulere investeringer i inframarginale teknologier, navnlig vedvarende energi. Da indtægtsloftet ikke påvirker prisdannelsen, vil forbrugerne have interesse i at indgå langsigtede elkøbsaftaler, der giver dem mulighed for at drage direkte fordel af priser, der er lavere end de priser, der observeres på markedet.

Indtægtsloftet vil gælde pr. MWh produceret elektricitet. Uanset under hvilken kontraktform handelen med elektricitet finder sted, bør loftet kun gælde for realiserede markedsindtægter. Dette er nødvendigt for at undgå at målrette indsatsen mod producenter, som ikke rent faktisk drager fordel af de nuværende høje elpriser, fordi de har sikret deres indtægter mod udsving på engrosmarkedet for elektricitet til en pris, der ligger under loftet. I det omfang eksisterende eller fremtidige kontraktlige forpligtelser, f.eks. VE-elkøbsaftaler og andre typer elkøbsaftaler eller risikoafdækning gennem forwardkontrakter, fører til markedsindtægter fra produktion af elektricitet under loftet, vil de derfor ikke være omfattet af anvendelsen heraf.

Definition af relevante inframarginale teknologier

Indtægtsloftet gælder for markedsindtægter fra salg af elektricitet fra teknologier, hvis marginalomkostninger er lavere end loftet, såsom vindkraft, solenergi, geotermisk energi, kerneenergi, biomasse, olie og olierelaterede produkter, vandkraftanlæg uden reservoir osv.

Loftet over markedsindtægter bør dog ikke gælde for teknologier med inputbrændselsomkostninger, der fører til break-even over loftet, da dette ville bringe disse aktiviteter og i sidste ende forsynings sikkerheden i fare. Dette er f.eks. tilfældet med gasfyrede og kulfyrede kraftværker. Siden invasionen af Ukraine er priserne på naturgas og stenkul steget kraftigt⁴, hvilket har ført til en break-even-produktionspris over loftet. Hvis

⁴ Naturgasprisen steg til over 200 EUR/MWh, og kulprisen til over 300 EUR/MWh.

gasfyrede og kulfyrede kraftværker var underlagt indtægtsloftet, ville de ikke være i stand til at dække deres driftsomkostninger og ville blive nødsaget til at indstille deres aktivitet.

I overensstemmelse med målene i REPowerEU-meddelelsen bør anvendelsen af loftet ikke hæmme incitamenterne til at investere i fleksible produktionsteknologier (f.eks. fleksibelt elforbrug og alle typer lagre) og produktionen af elektricitet fra kilder, der direkte konkurrerer med naturgas og gasfyrede kraftværker. Loftet bør derfor ikke gælde for kraftværker, der anvender biomethan.

Dette er nødvendigt for at bevare incitamenterne for disse teknologier og produktionstyper til at mindske gasforbruget som fremhævet i REPowerEU-meddelelsen.

For at bevare incitamenterne til udvikling af innovative teknologier bør indtægtsloftet ikke gælde for demonstrationsprojekter. I praksis er dette allerede normalt tilfældet, da vederlaget for demonstrationsprojekter typisk fastsættes uden for markedet (f.eks. faste indtægter gennem faste afregningstariffer).

I nogle medlemsstater er der allerede fastsat et loft for visse producenters indtægter ved hjælp af statslige foranstaltninger. Som sådan drager disse producenter ikke fordel af øgede indtægter som følge af den seneste tids stigning i elpriserne. Derfor bør eksisterende producenter, der er omfattet af denne type statslige foranstaltninger, udelukkes fra anvendelsen af loftet.

For at undgå en uforholdsmæssig stor administrativ byrde og sikre en effektiv anvendelse af den foreslåede foranstaltning bør medlemsstaterne have mulighed for at udelukke producenter, der producerer elektricitet fra anlæg med en kapacitet på under 20 kW, fra anvendelsen af indtægtsloftet.

Omfordeling til slutkunder

De ekstraordinære indtægter fra anvendelsen af loftet kanaliseres ud til elslutkunderne. Dette omfatter alle købere af elektricitet til eget forbrug. Ved udvælgelsen af, hvem der skal drage fordel af omfordelingen, bør medlemsstaterne så vidt muligt fokusere på de slutkunder, det være sig private eller kommercielle, som er mest udsat for høje elpriser. Fordelingen af de ekstraordinære indtægter som fastsat i dette instrument berører ikke anvendelsen af artikel 107 og 108 i TEUF.

Afhjælpning af de vanskeligheder, som forbrugerne står over for

Endelig indeholder dette forslag vigtige bestemmelser, der skal afhjælpe de vanskeligheder, som forbrugerne står over for som følge af de meget høje energipriser. Den nuværende krise udgør en udfordring med at sikre tilstrækkelig støtte, således at husholdningsforbrugere fortsat har adgang til den nødvendige energi, uden at det undergraver incitamentet til at spare energi. Udgangspunktet for indsatsen er en fuld anerkendelse af den risiko for problemer, som husholdningerne står over for, herunder mellemindkomsthusholdninger, og behovet for støtteforanstaltninger på nationalt plan.

Medlemsstaterne har allerede indført en lang række støtteforanstaltninger, herunder foranstaltninger baseret på værktøjskassen. Disse har omfattet direkte indkomststøtte, skattnedsættelser og afgifter, rabatter på forbrugernes energiregninger og foranstaltninger til støtte for energieffektivitet og produktion af vedvarende energi på stedet. Medlemsstaterne har også grebet ind i prisfastsættelsen i forbindelse med elforsyningen — dvs. fastsættelsen af regulerede priser for de endelige forbrugere.

Alle disse værktøjer vil fortsat være vigtige. Medlemsstaterne bør kunne vælge dem, der passer bedst til deres nationale forhold. Støtte til forbrugerne vil så vidt muligt også skulle understøtte en reduktion af efterspørgslen. Det er imidlertid også vigtigt at erkende, at nogle forbrugere allerede kan være tæt på det minimumsforbrug, der er nødvendigt for at sikre deres trivsel.

Kommissionen vejledte i meddelelsen "REPowerEU: En fælles europæisk indsats for mere sikker og bæredygtig energi til mere overkommelige priser"⁵ om anvendelsen af statslig indgriben i prisfastsættelsen ved udformning af offentlige indgreb i forbindelse med prisfastsættelse for elforsyningen, der sikrer forbrugerne fordele under denne nuværende krise og øger konkurrencen til gavn for forbrugerne på længere sigt. I henhold til direktiv (EU) 2019/944 må sådanne indgreb i prisfastsættelsen dog ikke omfatte små og mellemstore virksomheder og må ikke være lavere end omkostningerne.

Forbrugernes ret til at vælge den energileverandør, der tilbyder dem den bedste pris og service, er kernen i det indre marked for elektricitet. Den deraf følgende konkurrence har lagt et nedadgående pres på priserne og øget valgmulighederne, da forbrugerne ikke længere var afhængige af etablerede monopoler. Konkurrence og valg af leverandører og tilbud vil også være en vigtig del af gennemførelsen af den europæiske grønne pagt, da de giver forbrugerne

⁵ COM(2022) 108 final.

mulighed for at drage fordel af det indre marked for elektricitet og bidrager til at nå Unionens mål for energieffektivitet og vedvarende energi.

Som anført i meddelelsen om indgreb på energimarkedet på kort sigt og forbedringer af elmarkedets udformning på længere sigt finder Kommissionen, at det i den nuværende situation kan være acceptabelt at udvide prisreguleringen til at omfatte små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Eftersom EU's energilovgivning ikke indeholder nogen specifik ramme for disse forbrugere, vil det give dem et andet redskab til at styre virkningerne af krisen, hvis medlemsstaterne får mulighed for at udvide indgreb i prisfastsættelsen i form af regulerede priser til at omfatte små og mellemstore virksomheder under denne krise. Denne tilgang afspejler, at den nuværende situation på energimarkedet med høje og volatile engrospriser på gas og elektricitet kan begrænse konkurrencen og skade kunderne i SMV-segmentet. En sådan mulighed bør dog opretholde incitamentet til at reducere forbruget og dermed begrænses til 80 % af deres hidtidige forbrug.

Offentlige indgreb i prisfastsættelsen for elektricitet, som er lavere end omkostningerne, kan være en måde, hvorpå nogle medlemsstater direkte kan afbøde virkningerne af krisen for forbrugerne. Ikke desto mindre har sådanne foranstaltninger også en betydelig indvirkning på den måde, hvorpå konkurrencen på detailmarkedet fungerer, på innovationen og på incitamentet til at reducere efterspørgslen. Dette er grunden til, at de, selv når der er tale om en hasteforanstaltning, skal ledsages af sikkerhedsforanstaltninger for at sikre, at leverandører behandles på en ikkediskriminerende måde, og at der er et incitament til at reducere efterspørgslen.

Det er en afgørende del af den nødvendige solidaritet at sikre, at det indre marked for elektricitet giver medlemsstaterne de værktøjer og den fleksibilitet, der er nødvendig for at reagere på krisen. Hvorvidt disse muligheder skal udnyttes, bør dog fortsat være op til medlemsstaterne, der er bedst i stand til at afgøre effektiviteten af sådanne foranstaltninger, navnlig sammenlignet med andre værktøjer, og til at matche dem med behovet for at målrette støtten mod de områder, hvor der er størst behov for den.

3. SOLIDARITETSBIDRAG

Ikke kun elproducerende virksomheder, men også sektoren for fossile brændstoffer nyder godt af ekstreme prisstigninger som følge af den nuværende markedssituation, hvilket skaber fortjenester, der er højere, end hvad der kan forventes af sædvanlige forretningsaktiviteter. De kraftigt stigende energi- og elpriser lægger en betydelig byrde på både offentlige

myndigheder, forbrugere og virksomheder, og der er behov for en indsats for at undgå risikoen for, at priserne når et uholdbart niveau med langt større og potentielt skadelige sociale og økonomiske konsekvenser. Denne udvikling kræver en kollektiv reaktion på EU-plan. EU's ledere og Kommissionen har derfor identificeret et presserende behov for yderligere foranstaltninger for at afbøde konsekvenserne af disse begivenheder for EU's borgere og erhvervsdrivende og for at afværge en endnu mere akut krise.

For at yde finansiel støtte til de foranstaltninger, der er nødvendige for at reagere på de nuværende krisesituationer for husholdninger og virksomheder, vil de, der genererer ekstraordinære overskud, skulle afgive en del af dem i en ånd af solidaritet.

Ved denne forordning indføres et solidaritetsbidrag for den fossile industri, der gælder i alle medlemsstater. Dette solidaritetsbidrag er en ekstraordinær og midlertidig foranstaltning, der er passende i den nuværende situation, og som medlemsstaterne vil træffe i en ånd af solidaritet for at afbøde de direkte økonomiske konsekvenser af de kraftigt stigende energipriser for de offentlige myndigheders budgetter, forbrugerne og virksomhederne i hele Unionen.

Indførelsen af et midlertidigt solidaritetsbidrag vil sikre, at disse sektorer også bidrager i forhold til de overskud, der genereres af krisesituationen. Samtidig vil udformningen af bidraget sikre, at der er tilstrækkelige midler til rådighed til at finansiere de investeringer, der er nødvendige for at investere i energiomstillingen og nye teknologier, også på EU-plan.

Med henblik herpå indføres der med dette forslag en foranstaltning, der består af et midlertidigt solidaritetsbidrag baseret på skattepligtige ekstraordinære overskud i regnskabsåret 2022 fra selskaber og faste driftssteder, der kun er aktive inden for olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren, og som står i et rimeligt forhold til den aktuelle socioøkonomiske situation. Bidraget vil finansiere foranstaltninger, der bidrager til at afbøde den nuværende krise i en ånd af solidaritet mellem medlemsstaterne. Foranstaltningen vil muliggøre en omfordeling af ressourcer og finansiel støtte til husholdninger og virksomheder for at afbøde virkningerne af vedvarende høje energipriser, reducere energiforbruget, støtte energiintensive industrier, der sigter mod mere vedvarende energi eller energieffektivitet, og udvikle Unionens energiuafhængighed til gavn for alle medlemsstater. Desuden udgør den nuværende afbrydelse af gasforsyningen og den deraf følgende indvirkning på gas- og elpriserne, den øgede efterspørgsel efter energi som følge af rekordhøje sommertemperaturer kombineret med visse kraftværkers begrænsede rådighed et alvorligt problem for forsyningen af et specifikt produkt, i dette tilfælde energi. Foranstaltningen vil bidrage til at bevare et

velfungerende indre marked og sikre den nødvendige solidaritet mellem medlemsstaterne. Fordelingen af ekstraordinære overskud som fastsat i dette instrument berører ikke anvendelsen af artikel 107 og 108 i TEUF.

4. SAMMENHÆNG MED DE GÆLDENDE REGLER PÅ SAMME OMRÅDE

Den foreslåede retsakt indeholder midlertidige, forholdsmæssige og ekstraordinære foranstaltninger. Den supplerer eksisterende relevante EU-initiativer og -lovgivning og supplerer de initiativer, som Kommissionen allerede har taget som reaktion på den aktuelle krise på energimarkederne. Den følger logisk eksisterende initiativer såsom værktøjskassen for energipriser⁶⁷, der blev vedtaget den 13. oktober 2021, og REPowerEU-planen af 18. maj 2022, som indeholder en liste over foranstaltninger, som medlemsstaterne kan anvende til at støtte forbrugerne, og som supplerer initiativet "Spar på gassen til en sikker vinter".

Desuden vil elementerne til reduktion af efterspørgslen i den foreslåede forordning støtte den nyligt vedtagne forordning (EU) 2022/1032⁸ om oplagring ved at mindske behovet for elproduktion fra gas og derved hjælpe medlemsstaterne med at bevare de gaslagre, der er opnået gennem oplagingsforpligtelserne, og sikre forsyningen til vinteren 2022-2023.

Udvidelsen af anvendelsesområdet for statslige indgreb i overensstemmelse med de foranstaltninger, der foreslås i forordningen, er begrundet i den aktuelle alvorlige situation på elmarkederne.

Det foreslåede initiativ er en respons på den øgede detailprisbyrde, som tynger alle elforbrugere, og på behovet for at reducere efterspørgslen og spare på gassen denne vinter som følge af Ruslands krig mod Ukraine.

I betragtning af udformningen af det foreslåede initiativ, navnlig niveauet og den midlertidige karakter af det foreslåede loft for markedsindtægter for produktion af elektricitet fra inframarginale teknologier, mener Kommissionen, at forslaget er i overensstemmelse med målene i den europæiske klimalov.

⁶ COM(2021) 660 final af 13. oktober 2021: Håndtering af de stigende energipriser: en værktøjskasse for handling og støtte.

⁷ COM(2022) 236 final.

⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2022/1032 af 29. juni 2022 om ændring af forordning (EU) 2017/1938 og (EF) nr. 715/2009 for så vidt angår gasoplagring (EUT L 173 af 30.6.2022, s. 17).

5. SAMMENHÆNG MED UNIONENS POLITIK PÅ ANDRE OMRÅDER

Forslaget er en ekstraordinær foranstaltning, der skal anvendes i en begrænset periode, og er i overensstemmelse med en bredere vifte af initiativer, der skal styrke Unionens modstandsdygtighed på energiområdet og afbøde risikoen for eller konsekvenserne af eventuelle nødsituationer. Forslaget bevarer det indre markeds funktion og bringer ikke dets integritet i fare, da velfungerende grænseoverskridende energimarkeder er afgørende for at sikre forsynings sikkerheden i en situation med forsyningsknaphed. Indførelsen af en mere koordineret reduktion af efterspørgslen er også i overensstemmelse med Kommissionens ambition i den grønne pagt og følger de samme principper og mål som dem, der er beskrevet i initiativet "Spar på gassen til en sikker vinter". Endelig er forslaget i overensstemmelse med forbrugerbeskyttelsesprincipperne, der har til formål at sikre overkommelige energipriser for forbrugerne i hele EU.

6. RETSGRUNDLAG, NÆRHEDSPRINCIPPET OG PROPORCIONALITETSPRINCIPPET

Retsgrundlag

Retsgrundlaget for denne retsakt er artikel 122, stk. 1, traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde ("TEUF").

Den nuværende afbrydelse af gasforsyningen og den deraf følgende indvirkning på gas- og elpriserne og den øgede efterspørgsel efter energi som følge af rekordhøje temperaturer denne sommer kombineret med visse kraftværkers begrænsede rådighed udgør en alvorlig forsyningsvanskelighed med hensyn til energiprodukter, i dette tilfælde energi, jf. artikel 122 i TEUF. De kraftigt stigende elpriser lægger en betydelig byrde på forbrugerne og virksomhederne, og hvis der ikke gribes ind, risikerer de at nå et uholdbart niveau, hvilket kan få betydelige og mere omfattende sociale og økonomiske konsekvenser. EU's ledere og Kommissionen har identificeret et presserende behov for yderligere foranstaltninger for at afbøde konsekvenserne for EU-borgerne og være bedre forberedt på den kommende vinter.

De midlertidige foranstaltninger i henhold til den foreslåede forordning afspejler princippet om solidaritet på energiområdet og giver medlemsstaterne mulighed for at råde over en koordineret tilgang til at beskytte forbrugerne uden at bringe det indre elektricitetsmarkeds funktion i fare.

For at undgå væsentlige forvridninger af det indre marked og forsyningskæderne og potentielt øge risikoen for forsynings sikkerheden for denne vinter er det afgørende, at alle

medlemsstater hurtigst muligt handler i fællesskab og i en ånd af solidaritet. Alle medlemsstater er blevet negativt påvirket af den nuværende krise, men ikke alle er i samme grad økonomisk i stand til at støtte forbrugerne. Dette kan føre til en situation, hvor nogle medlemsstater yder støtte til forbrugerne, mens andre måske ikke har råd til det eller tøver med at gribe ind med foranstaltninger, der kan have en negativ indvirkning på det indre elektricitetsmarked.

En koordineret indsats for at reducere efterspørgslen og omfordele ekstraordinære indtægter til hårdt ramte forbrugere er den bedste måde til at styre udfordringerne forud for denne vinter. Ved at koordinere reduktionen af efterspørgslen, bevare muligheden for at importere elektricitet, når der er behov for det, og anvende ekstraordinære indtægter til at støtte forbrugerne vil medlemsstaterne være i stand til at sørge for bedre støtte til forbrugere og virksomheder og dermed afbøde inflationens indvirkning på hele økonomien og styrke modstandsdygtigheden på EU's indre marked. Det er også nødvendigt med en koordineret indsats for at bidrage til at give borgerne og virksomhederne bedre økonomiske vilkår og dermed afbøde inflationens indvirkning på hele Unionens økonomi. Alle medlemsstater bør dele byrden og bidrage til den fælles indsats for at støtte kunderne for at undgå at underminere principperne for det indre marked.

Selv om medlemsstaterne påvirkes forskelligt af gasforsyningsknaphedens indvirkning på elpriserne, er alle medlemsstater nødt til at tilslutte sig denne foranstaltning for at reducere deres elforbrug på samme niveau. En koordineret indsats på EU-plan for at reducere efterspørgslen efter elektricitet i hele EU vil sænke det samlede elforbrug i hele Unionen, hvilket vil føre til lavere engrospriser på elektricitet og følgelig lavere priser for forbrugerne. Reduktionen af efterspørgslen efter elektricitet i spidsbelastningstimer vil også føre til, at der vil være mindre brug for gasfyrede kraftværker, da den samlede efterspørgsel efter elektricitet vil være mindre. Med en sådan koordineret indsats vil man kunne udnytte potentialet for elbesparelser i EU, hvilket ikke ville være muligt i samme omfang uden en koordineret indsats fra alle medlemsstater på EU-plan. Alle medlemsstater vil bidrage til den fælles indsats for at sænke priserne og forebygge risici for forsyningssikkerheden. Da medlemsstaternes elsystemer er stærkt integrerede på det indre elektricitetsmarked, kan foranstaltningen kun være effektiv, hvis alle medlemsstater bidrager til at mindske efterspørgslen.

På samme måde vil solidariteten mellem medlemsstaterne gennem et ensartet loft over indtægterne fra produktion med inframarginale teknologier generere indtægter for

medlemsstaterne til at finansiere foranstaltninger til støtte for elslutkunderne, samtidig med at prissignalerne på markederne i hele Europa bevares og den grænseoverskridende handel opretholdes. Den vil derfor sikre, at elektricitet i Europa fortsætter med at strømme til de steder, hvor der er størst behov for den, og at der eksporteres billigt produceret elektricitet til de medlemsstater, hvor elproduktionen er dyrere. En sådan koordineret indsats fra medlemsstaternes side sikrer derfor princippet om energimæssig solidaritet mellem medlemsstaterne og EU-borgerne.

Desuden er denne foranstaltning forenelig med den nuværende måde at handle og prissætte elektricitet på i hele Europa og dermed sikre, at handel med og deling af energi forbliver intakt, at medlemsstaterne fortsat kan forlade sig på deres naboer med hensyn til import, og at medlemsstater med mindre indenlandsk produktion og begrænsede naturressourcer er bedre beskyttet mod risikoen for forsyningsafbrydelser. Det er derfor berettiget at basere den foreslåede retsakt på artikel 122, stk. 1, i TEUF.

Den ekstreme prisstigning har ført til en situation, der ikke alene har medført, at mange husholdninger står over for en betydelig udfordring med hensyn til at betale deres regninger, men også udgør en alvorlig risiko for økonomien. Da omfanget af de nuværende problemer ikke er forudset i de nuværende lovgivningsmæssige rammer, er det derfor hensigtsmæssigt også at tillade statslige indgreb i detailpriserne for små og mellemstore virksomheder og, på visse betingelser, indgreb, der fører til prisniveauer, der ligger under energileverandørernes omkostninger, både for husholdninger og SMV'er.

Gasforsyningsknaphedens indvirkning på elpriserne samt mulighederne for at finansiere støtteforanstaltninger over statsbudgettet varierer imidlertid fra medlemsstat til medlemsstat. Som følge heraf har krisen uforholdsmæssige virkninger i visse dele af Unionen, hvor kunderne ikke er i stand til at få adgang til den energi, de har brug for, når leverandører trækker sig ud af markedet. Uden de foreslåede foranstaltninger er der risiko for, at kun medlemsstater med finanspolitisk råderum kan have ressourcer til at beskytte disse kunder og leverandører, hvilket kan føre til alvorlige forvridninger af det indre marked. Den ensartede forpligtelse, der indføres med den foreslåede forordning, til at kanalisere ekstraordinære indtægter videre til de endelige forbrugere, vil sikre, at alle medlemsstater i princippet vil være i stand til at beskytte deres kunder og anvende disse yderligere ressourcer til samme formål. Den positive effekt på energipriserne vil have en positiv indvirkning på det sammenkoblede EU-marked og vil også bidrage til at dæmpe inflationen. Derfor vil nationale

foranstaltninger i den indbyrdes forbundne EU-økonomi også have en positiv virkning i andre medlemsstater.

Der er behov for, at medlemsstaterne kollektivt fastsætter et koordineret, midlertidigt solidaritetsbidrag baseret på skattepligtige ekstraordinære overskud i regnskabsåret 2022 for EU-virksomheder og faste driftssteder i olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren i Unionen, som reguleres af fælles rammer, for at hjælpe med at beskytte forbrugere og virksomheder mod kraftigt stigende energipriser i hele Unionen og samtidig bevare et velfungerende indre marked og sikre den nødvendige solidaritet mellem medlemsstaterne. Det er derfor berettiget at basere den foreslåede retsakt på artikel 122, stk. 1, i TEUF. Indførelsen af et solidaritetsbidrag tilføjer et element af retfærdighed til den pakke af foranstaltninger, der skal iværksættes i forbindelse med nødindgrebet på energiområdet.

Med dette forslag sikres det derfor, at alle medlemsstater koordinerer deres indsats. Forslaget afspejler princippet om energimæssig solidaritet, som for nylig er blevet bekræftet af Domstolen som et grundlæggende princip i EU-retten⁹.

Nærhedsprincippet (for områder, der ikke er omfattet af enekompetence)

De planlagte foranstaltninger i dette initiativ er i fuld overensstemmelse med nærhedsprincippet. På grund af den betydelige usikkerhed på EU's elektricitetsmarked og de deraf følgende ekstraordinært høje priser som følge af Ruslands anvendelse af gasforsyningen som våben er der behov for en indsats på EU-plan. Det er nødvendigt med en koordineret tilgang gennem en EU-omfattende reduktion af elefterspørgslen, der foretages i en ånd af solidaritet, for at minimere risikoen for potentielle omfattende afbrydelser i vintermånederne, hvor elforbruget og elproduktionen fra gas vil være højere.

I betragtning af gasforsyningskrisens hidtil usete karakter og gassens rolle som en vigtig teknologi til at imødekomme efterspørgslen efter elektricitet er der også behov for en indsats på EU-plan hvad angår elmarkederne. Medlemsstaterne skal i vinterens løb, hvis og når det er nødvendigt, kunne regne med import, hvilket understreger betydningen af det indre marked for elektricitet. For at undgå, at en priskrise bliver en forsyningssikkerhedskrise, er det nødvendigt, at energien fortsat strømmer rundt i Europa. Dette skal dog være økonomisk overkommeligt, og der bør så vidt muligt undgås uforholdsmæssigt store konsekvenser for forbrugernes elregninger. For at bevare elektricitetssystemets funktion og den

⁹ Dom i sag C-848/19 P (Tyskland mod Polen).

grænseoverskridende handel og investeringerne er en fælles tilgang med at lægge et loft over indtægterne for inframarginale teknologier både rimelig, hensigtsmæssig og forholdsmæssig.

For så vidt angår elektricitet indeholder dette forslag det endelige resultat, der skal opnås med foranstaltningerne, i form af fastsættelse af foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen og retligt bindende forpligtelser vedrørende energireduktion, når elpriserne er på deres højeste, og begrænsning af indtægterne for inframarginale teknologier. Samtidig giver det medlemsstaterne fuld frihed til at vælge de mest effektive midler til at opfylde disse forpligtelser i overensstemmelse med deres særlige nationale forhold og giver medlemsstaterne mulighed for at gribe ind i prisreguleringen. Nærmere bestemt:

- Med hensyn til reduktion af efterspørgslen efter elektricitet er der i den foreslåede forordning fastsat bindende mål, der skal nås, samtidig med at det overlades til medlemsstaterne at vælge midlerne til at nå disse mål.
- Med hensyn til loftet over indtægter til finansiering af støtte til forbrugerne er der i den foreslåede forordning fastsat et ensartet loft, der finder anvendelse i Unionen. Medlemsstaterne bevarer imidlertid retten til at indføre yderligere begrænsninger, så længe de er forholdsmæssige, ikke forvrider engrosmarkederne for elektricitet og deres funktion, sikrer, at investeringsomkostningerne dækkes, ikke bringer investerings signaler i fare, og at de er i overensstemmelse med EU-retten. De ekstraordinære indtægter vil blive anvendt til at støtte forbrugerne, men medlemsstaterne vil have fuld autonomi med hensyn til, hvordan de sikrer, at de ekstraordinære indtægter når ud til forbrugerne.
- Med hensyn til offentlige indgreb i detailpriser udvider den foreslåede forordning faktisk medlemsstaternes muligheder for at træffe sådanne foranstaltninger sammenlignet med den nuværende lovgivningsmæssige ramme på EU-plan, hvilket er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Hvad angår foranstaltningen i den fossile sektor, vil det midlertidige solidaritetsbidrag håndtere den udfordring, som alle medlemsstater står over for, og som i øjeblikket håndteres på forskellige måder, med en ramme for et solidaritetsbidrag på europæisk plan. Det fælles initiativ på EU-plan består i obligatorisk indførelse af et solidaritetsbidrag i hver medlemsstat for visse virksomheder og faste driftssteder, der overvejende er aktive inden for olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren. Dette problem kan ikke løses på passende vis af medlemsstaterne alene.

Et solidaritetsbidrag som det, der indføres med denne forordning, vil øge indtægterne til statsbudgettet og dermed gøre det muligt at finansiere foranstaltninger, der tager sigte på at lette byrden med de høje energiomkostninger for forbrugerne, navnlig sårbare personer og virksomheder. Det er imidlertid ikke alle medlemsstater, der har indført sådanne

foranstaltninger, og indholdet af de allerede vedtagne foranstaltninger varierer fra medlemsstat til medlemsstat.

Derfor vil et obligatorisk solidaritetsbidrag baseret på ekstraordinære overskud, der reguleres af en fælles EU-ramme, sikre tilstrækkelig lige vilkår i hele Unionen og en situation, hvor alle medlemsstaternes myndigheder kan høste indtægterne fra sådanne ekstraordinære overskud, som vil sætte dem i stand til bedre at håndtere den ekstraordinære situation med kraftigt stigende energipriser, som kræver en hurtig indsats i alle medlemsstater. Et EU-initiativ vil derfor tilføre merværdi i forhold til individuelle foranstaltninger, der træffes på nationalt plan.

På grund af nævnte omfang og virkninger kan foranstaltningen derfor bedre gennemføres på EU-plan, hvorfor Unionen kan vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union.

Proportionalitetsprincippet

Initiativet overholder proportionalitetsprincippet. I overensstemmelse med anvendelsesområdet for artikel 122, stk. 1, i TEUF er det politiske indgreb passende i forhold til den økonomiske situation og står i et rimeligt forhold til omfanget og arten af de konstaterede problemer og opfyldelsen af de fastsatte mål.

I betragtning af den hidtil usete geopolitiske situation og den betydelige trussel mod borgernes livsgrundlag og EU's økonomi er der et klart behov for en koordineret indsats. En koordineret indsats for at reducere det samlede elforbrug og elforbruget i spidsbelastningstimer, lægge loft over inframarginale elproducenters indtægter og give medlemsstaterne større muligheder for offentlige indgreb i detailprisfastsættelsen er egnede midler til at mindske det nuværende opadrettede pres på elpriserne til skade for forbrugerne. Samtidig er der ikke andre, mindre indgribende foranstaltninger, hvormed dette mål lige så effektivt kunne nås, som kan komme i betragtning.

Det foreslåede solidaritetsbidrag er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, idet det ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at nå målene. Det er baseret på et beregningsgrundlag og en sats, som sikrer, at fortjenester delvist er underlagt et sådant bidrag, uden at det unødigt hindrer energiselskaberne i olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren i at anvende sådanne ekstraordinære overskud til fremtidige investeringer eller til at sikre deres levedygtighed. Derfor er den sats, der foreslås i forordningen, begrænset til en tredjedel af den ekstraordinære skattepligtige fortjeneste, efter at der er anvendt en buffer på beskatningsgrundlaget. For at sikre, at medlemsstaternes særlige forhold beskyttes, er den

foreslåede sats imidlertid en minimumssats, og medlemsstaterne kan anvende en højere sats, hvis de finder det nødvendigt.

Solidaritetsbidraget er også af midlertidig karakter og begrænset til de ekstraordinære overskud, der er opnået i regnskabsåret 2022, og anvendes kun på ekstraordinære overskud i olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren under hensyntagen til de uventede overskud, der opnås som følge af uforudsigelige omstændigheder. De medlemsstater, der allerede har en national afgift eller skat, der overstiger den foreslåede sats for solidaritetsbidraget, kan fortsat anvende den eksisterende højere sats for at tage hensyn til de særlige nationale forhold, der har bevirket, at de har indført den pågældende sats.

Forslaget går derfor ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå de mål, der er fastsat i den pågældende retsakt. De foreslåede foranstaltninger anses for at være forholdsmæssige og bygger i videst muligt omfang på eksisterende initiativer, som medlemsstaterne har tilsluttet sig.

Valg af retsakt

I betragtning af energikrisens omfang, dens potentielle sociale, økonomiske og finansielle virkninger og det hastende behov for at afbøde dem finder Kommissionen det hensigtsmæssigt at vedtage en forordning, der har et generelt anvendelsesområde og finder direkte og umiddelbar anvendelse. Dette vil resultere i en hurtig, ensartet og EU-omfattende samarbejdsmechanisme.

7. HØRINGER AF INTERESSEREDE PARTER OG KONSEKVENSANALYSER

Høringer af interesserede parter

I betragtning af forslaget politisk følsomme karakter og det hastende behov for at udarbejde forslaget, således at det kan vedtages rettidigt af Rådet, kunne der ikke gennemføres en målrettet høring af interesserede parter.

Kommissionen planlægger imidlertid at samarbejde med interessenter, navnlig energiintensive industrier, for at sikre en vellykket gennemførelse af denne forordning.

I betragtning af at foranstaltningen er af midlertidig og hastende karakter og er truffet som reaktion på en nødsituation, kunne der ikke foretages en konsekvensanalyse.

Grundlæggende rettigheder

Der er ikke påvist nogen negativ indvirkning på de grundlæggende rettigheder. Foranstaltningerne inden for rammerne af denne retsakt vil ikke påvirke rettighederne for kunder, der kategoriseres som beskyttede i henhold til forordning (EU) 2017/1938, herunder alle privatkunder. I forbindelse med loftet over indtægter og indførelsen af et midlertidigt solidaritetsbidrag i den foreslåede forordning tages der desuden fuldt ud hensyn til behovet for at beskytte berettigede forventninger og eksisterende investeringer, og disse foranstaltninger vil derfor ikke bringe retten til at besidde og anvende lovligt erhvervet ejendom i fare. Retsakten vil gøre det muligt for medlemsstaterne at mindske de risici, der er forbundet med gasknapheden og den deraf følgende stigning i energipriserne, som ellers ville få store konsekvenser for økonomien og samfundet. Ved at sikre, at leverandører, der skal sælge elektricitet til priser, der er lavere end omkostningerne, får kompensation, sikres det, at sådanne personer ikke fratages deres grundlæggende rettigheder, dog med forbehold af anvendelsen af statsstøtteregeleer.

8. VIRKNINGER FOR BUDGETTET

Forslaget kræver ikke nogen yderligere midler fra EU's budget.

9. ANDRE FORHOLD

Ikke relevant.

Forslag til

RÅDETS FORORDNING**om et nødindgreb for at imødegå høje energipriser**

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 122, stk. 1,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Der har været meget høje priser på elektricitetsmarkederne siden september 2021. Som anført i ACER's vurdering af udformningen af EU's engrosmarked for elektricitet i april 2022¹⁰ skyldes dette hovedsagelig den høje pris på den gas, der anvendes som input til produktion af elektricitet. Ofte er det nødvendigt med naturgasfyrede kraftværker for at dække efterspørgslen efter elektricitet, når den er på sit højeste niveau i løbet af dagen, eller når den elektricitet, der produceres ved hjælp af andre teknologier såsom atomenergi, vandkraft eller variable vedvarende energikilder, ikke er tilstrækkelig til at imødekomme efterspørgslen. Optrapningen af Ruslands militære aggression mod Ukraine, som er en kontraherende part i Energifællesskabet, siden februar 2022 har ført til et markant fald i gasforsyningen. Ruslands invasion af Ukraine har også skabt usikkerhed om forsyningen af andre råvarer såsom stenkul og råolie, der anvendes i produktionsanlæg. Det har medført betydelige yderligere stigninger og volatilitet i elpriserne.
- (2) Den seneste tids betydeligt mindre gasleveringer og øgede forstyrrelser i gasforsyningen fra Rusland tyder på, at der er en betydelig risiko for, at der i den nærmeste fremtid brat kan blive sat en stopper for gasforsyningen fra Rusland. For at øge Unionens energiforsyningsikkerhed vedtog Rådet forordning (EU) 2022/1369¹¹, der indeholder bestemmelser om en frivillig reduktion af efterspørgslen efter naturgas med 15 % til vinter og giver Rådet mulighed for at erklære en EU-alarmsituation med hensyn til forsyningsikkerhed, i hvilket tilfælde reduktionen af efterspørgslen efter gas bliver obligatorisk.
- (3) Sideløbende hermed har de usædvanligt høje temperaturer, der er blevet målt hen over sommeren 2022, øget efterspørgslen efter elektricitet til køling, hvilket har øget presset på elproduktionen, samtidig med at elproduktionen fra visse teknologier har ligget betydeligt under de historiske niveauer på grund af tekniske og vejfrafhængige

¹⁰

https://acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER's%2520Final%2520Assessment%2520of%2520the%2520EU%2520Wholesale%2520Electricity%2520Market%2520Design.pdf

¹¹ Rådets forordning (EU) 2022/1369 af 5. august 2022 om koordinerede foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen efter gas (EUT L 206 af 8.8.2022, s. 1).

omstændigheder. Dette skyldes hovedsagelig en usædvanlig tørke, som har ført til i) en knaphed i elproduktionen på atomkraftværker i flere medlemsstater som følge af manglen på tilgængeligt kølevand, ii) lavere vandkraftproduktion og iii) lave vandstande i større floder, hvilket har haft en negativ indvirkning på transporten af råvarer, der anvendes som inputbrændsel til elproduktion. Denne situation uden fortilfælde betyder, at den mængde elektricitet, der produceres på naturgasfyrede kraftværker, konstant har været høj, hvilket har bidraget til ekstraordinært og unormalt høje engrospriser på elektricitet. På trods af den begrænsede produktionskapacitet i nogle medlemsstater har udvekslinger af elektricitet mellem medlemsstater bidraget til at undgå problemer med forsyningssikkerheden og mindske prisudsvingene på markederne i EU og har dermed styrket de enkelte medlemsstaters modstandsdygtighed over for prishok.

- (4) Den stejle stigning i priserne på engroselectricitetmarkederne har ført til kraftige stigninger i detailpriserne på elektricitet, som forventes at være ved forud for næste opvarmningssæson og gradvist påvirke de fleste forbrugerkontrakter. Den kraftige stigning i gaspriserne og den deraf følgende efterspørgsel efter alternative brændstoffer har også medført en stigning i priserne på andre råvarer, som f.eks. olie og kul.
- (5) Alle medlemsstater er blevet negativt påvirket af den aktuelle energikrise, om end i forskelligt omfang. Den kraftige stigning i energipriserne bidrager i væsentligt omfang til den generelle inflation i euroområdet og bremser den økonomiske vækst i Unionen.
- (6) Der er derfor behov for en hurtig og koordineret indsats. Indførelsen af et kriseredskab vil gøre det muligt midlertidigt at afbøde risikoen for, at elpriserne og elomkostningerne for slutkunderne når endnu mindre holdbare niveauer, og at medlemsstaterne træffer ukoordinerede nationale foranstaltninger, der kan bringe forsyningssikkerheden på EU-plan i fare og lægge yderligere en byrde på erhvervslivet og forbrugerne i EU. I en ånd af solidaritet mellem medlemsstaterne er der behov for en koordineret indsats fra medlemsstaternes side i den kommende vintersæson 2022-23 for at afbøde virkningerne af de høje energipriser og sikre, at den nuværende krise ikke fører til varig skade for forbrugerne og økonomien, samtidig med at de offentlige finansers holdbarhed opretholdes.
- (7) De nuværende afbrydelser af gasforsyningen, den begrænsede tilgængelighed for visse kraftværker og de deraf følgende indvirkninger på gas- og elpriserne udgør en alvorlig forsyningsvanskelighed med hensyn til gas- og elenergiprodukter som omhandlet i artikel 122, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Der er en alvorlig risiko for, at situationen kan forværres yderligere i den kommende vintersæson, hvis der opstår flere afbrydelser af gasforsyningen, og en kold vintersæson øger efterspørgslen efter gas og elektricitet. En sådan forværring kan være med til at presse priserne på gas og andre energiråvarer op og som konsekvens have indvirkning på elpriserne.
- (8) Der er behov for en fælles og velkoordineret indsats på EU-plan for at håndtere den kraftige stigning i elpriserne og deres indvirkning på husholdningerne og erhvervslivet. Ukoordinerede nationale foranstaltninger kan påvirke måden, det indre energimarked fungerer på, bringe forsyningssikkerheden i fare og føre til yderligere prisstigninger i de medlemsstater, der er hårdest ramt af krisen. Det er derfor afgørende at sikre integriteten af det indre marked for elektricitet for at bevare og styrke den nødvendige solidaritet mellem medlemsstaterne.

- (9) Nogle medlemsstater kan være mere udsatte for virkningerne af en afbrydelse af gasforsyningen fra Rusland og de deraf følgende prisstigninger, men ved hjælp af passende foranstaltninger til at nedbringe efterspørgslen kan alle medlemsstater bidrage til at begrænse den økonomiske skade, som følger af sådanne forstyrrelser. En reduktion af efterspørgslen efter elektricitet på nationalt plan kan have en positiv indvirkning på elpriserne i hele EU, da elmarkederne er koblet sammen, og besparelser i én medlemsstat således også kommer andre medlemsstater til gode.
- (10) Ukoordinerede lofter over indtægter fra elektricitet fra producenter med lavere marginalomkostninger, som f.eks. vedvarende energi, atomkraft eller brunkul (inframarginale producenter), kan føre til væsentlige forvridninger mellem producenter i EU, da de konkurrerer i hele EU på et sammenkoblet elmarked. En forpligtelse til et fælles EU-dækkende loft over ekstraordinære indtægter vil forhindre sådanne forvridninger. Desuden kan ikke alle medlemsstater støtte forbrugerne i samme omfang på grund af begrænsede finansielle ressourcer, mens nogle elproducenter fortsat har betydelige ekstraordinære indtægter. Solidariteten mellem medlemsstaterne vil gennem et ensartet loft over indtægter fra produktion med inframarginale teknologier generere indtægter for medlemsstaterne til at finansiere foranstaltninger til støtte for de endelige elektricitetskunder, som f.eks. husholdninger, SMV'er og energiintensive industrier, samtidig med at prissignalerne på markederne i hele Europa bevares, og den grænseoverskridende handel opretholdes.
- (11) I betragtning af den ekstreme stigning i detailpriserne på gas og elektricitet er statslige indgreb for at beskytte detailforbrugere af særlig betydning. Gasforsyningsknaphedens indvirkning på elpriserne samt mulighederne for at finansiere støtteforanstaltninger over statsbudgettet varierer imidlertid fra medlemsstat til medlemsstat. Hvis kun nogle medlemsstater med tilstrækkelige ressourcer kan beskytte kunder og leverandører, vil det føre til alvorlig forvridning af det indre marked. En ensartet forpligtelse til at lade ekstraordinære indtægter komme de endelige forbrugere til gode gør det muligt for alle medlemsstater at beskytte deres forbrugere. Den positive effekt på energipriserne vil have en positiv indvirkning på det sammenkoblede EU-marked og vil også bidrage til at dæmpe inflationen. Derfor vil nationale foranstaltninger i den indbyrdes forbundne EU-økonomi i en ånd af solidaritet også have en positiv virkning i andre medlemsstater.
- (12) Den foranstaltning, der består i et solidaritetsbidrag fra virksomheder, der beskæftiger sig med fossile brændstoffer i olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren, er en ekstraordinær og strengt midlertidig foranstaltning. I den aktuelle situation forekommer det hensigtsmæssigt, at der træffes foranstaltninger på EU-plan for at afbøde de direkte økonomiske virkninger af de stærkt stigende energipriser for offentlige myndigheders budgetter, forbrugere og virksomheder i hele Unionen.
- (13) Solidaritetsbidraget er et passende middel til at håndtere ekstraordinære overskud som følge af uforudsete omstændigheder. Det pågældende overskud svarer ikke til nogen normal fortjeneste, som enhederne ville have opnået eller kunne have forventet at opnå under normale omstændigheder, hvis de uforudsigelige begivenheder på energimarkederne ikke havde fundet sted. Derfor udgør solidaritetsbidraget en fælles og koordineret foranstaltning, der i en ånd af solidaritet giver de nationale myndigheder yderligere midler til at yde finansiell støtte til husholdninger og virksomheder, der er hårdt ramt af de kraftigt stigende energipriser, samtidig med at der sikres lige vilkår i hele Unionen og på det indre marked. Denne foranstaltning bør anvendes parallelt med de almindelige selskabsskatter, som hver medlemsstat opkræver af de pågældende selskaber.

- (14) For at sikre sammenhæng på tværs af energipolitiske områder bør foranstaltningerne fungere som en indbyrdes afhængig pakke, hvori de styrker hinanden. Alle medlemsstater bør være i stand til at støtte forbrugerne på en målrettet måde ved hjælp af de ekstraordinære indtægter som følge af loftet over markedsindtægter fra inframarginal elproduktion, ved at reducere efterspørgslen efter elektricitet, hvilket bidrager til at sænke energipriserne, og ved hjælp af midler fra et solidaritetsbidrag, der pålægges fossile virksomheder, der beskæftiger sig med fossile brændstoffer i olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren. Samtidig bør en lavere efterspørgsel have en positiv virkning med hensyn til at mindske risiciene for forsyningssikkerheden, jf. målene i direktiv (EU) 2019/944.
- (15) Medlemsstaterne bør derfor træffe foranstaltninger til at sænke det samlede bruttoelforbrug hos alle forbrugere, også dem, der endnu ikke har intelligente målersystemer eller anordninger, der gør det muligt for dem at tilpasse deres forbrug i løbet af dagen.
- (16) For at bevare brændstoflagre til elproduktion og specifikt fokusere på de dyreste elforbrugstimer, når gasfyret elproduktion har særlig indvirkning på marginalprisen, bør hver medlemsstat nedbringe sit bruttoelforbrug i bestemte spidsbelastningstimer.
- (17) Med udgangspunkt i den typiske elforbrugsprofil i spidsbelastningstimer vil et bindende mål på 5 % i spidsbelastningstimer sikre, at medlemsstaterne specifikt retter sig mod de forbrugere, der kan give fleksibilitet gennem tilbud om reduktion af efterspørgslen på timebasis, herunder via aggregatorer. Derfor bør en aktiv reduktion af efterspørgslen efter elektricitet på mindst 5 % i udvalgte timer føre til et lavere gasforbrug og en mere gnidningsløs fordeling af efterspørgslen over flere timer, hvilket påvirker markedspriserne pr. time.
- (18) Medlemsstaterne bør have mulighed for at vælge de foranstaltninger, som målene for reduktion af efterspørgslen bedst kan nås med, så de kan afspejle særlige nationale forhold. Når medlemsstaterne udarbejder foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen efter elektricitet, bør de sikre, at foranstaltningerne udformes på en sådan måde, at de ikke underminerer Unionens elektrificeringsmål som fastsat i meddelelsen om styrkelse af en klimaneutral økonomi: "En EU-strategi for integration af energisystemet". Elektrificering er afgørende for at mindske EU's afhængighed af fossile brændstoffer og sikre Unionens langsigtede strategiske autonomi, da det vil begrænse omfanget af den nuværende energikrise og forebygge fremtidige kriser. Foranstaltninger til reduktion af bruttoelforbruget kan omfatte nationale oplysningskampagner, offentliggørelse af målrettede oplysninger om den forventede situation i elsystemet, lovgivningsmæssige foranstaltninger, der begrænser ikkevæsentligt energiforbrug, og målrettede incitamenter til at reducere elforbruget.
- (19) Når medlemsstaterne udvælger de med hensigtsmæssige foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen, bør de navnlig overveje markedsbaserede foranstaltninger såsom auktioner eller udbudsordninger, hvorved de kan tilskynde til en reduktion af forbruget på en økonomisk effektiv måde. For at sikre effektivitet og en hurtig gennemførelse kan medlemsstaterne benytte eksisterende initiativer og udvide eksisterende ordninger for at skabe et fleksibelt elforbrug. De foranstaltninger, der træffes på nationalt plan, kan også omfatte finansielle incitamenter eller kompensation til de berørte markedsdeltagere, hvis der opnås en mærkbar reduktion af efterspørgslen ud over det forventede normale forbrug.

- (20) For at bistå og vejlede de medlemsstater, der leverer den nødvendige reduktion af efterspørgslen som fastsat i denne forordning, bør Kommissionen lette udvekslingen af bedste praksis mellem medlemsstaterne.
- (21) I betragtning af den ekstraordinære og pludselige stigning i elpriserne og den overhængende risiko for yderligere stigninger er det nødvendigt, at medlemsstaterne omgående træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at opnå reduktioner i bruttoelforbruget og således skabe hurtige prisfald og minimere anvendelsen af fossile brændstoffer.
- (22) På day-ahead-engrosmarkedet reguleres de billigste kraftværker først, men den pris, alle markedsdeltagere opnår, fastsættes af det sidste kraftværk, der er behov for for at dække efterspørgslen, dvs. det kraftværk, der har de højeste marginalomkostninger, når markedet er i ligevægt. Den seneste tids kraftige stigning i prisen på gas og stenkul har resulteret i en ekstraordinær og varig stigning i de priser, som gas- og kulfyrede kraftværker byder på day-ahead-engrosmarkedet. Dette har igen ført til usædvanligt høje priser på day-ahead-markedet i hele EU, da disse kraftværker ofte er dem med de højeste marginalomkostninger, der er behov for for at imødekomme efterspørgslen efter elektricitet.
- (23) I betragtning af den rolle, som prisen på day-ahead-markedet spiller som reference for prisen på andre engrosmarkeder for elektricitet, og det forhold, at alle markedsdeltagere opnår ligevægtsprisen, har de teknologier, der har betydeligt lavere marginalomkostninger, konsekvent givet høje indtægter et godt stykke over det ved investeringsbeslutningen forventede niveau siden Ruslands invasion af Ukraine i februar 2022.
- (24) I en situation, hvor forbrugerne er udsat for ekstremt høje priser, som også skader Unionens økonomi, er det nødvendigt midlertidigt at begrænse de ekstraordinære markedsindtægter for producenter med lavere marginalomkostninger ved hjælp af et loft over sådanne markedsindtægterne fra salg af elektricitet i EU.
- (25) Det niveau, som indtægtsloftet fastsættes på, bør ikke bringe de producenter, som det finder anvendelse på, herunder producenter af vedvarende energi, i fare for ikke at få dækket deres investerings- og driftsomkostninger og bør opretholde og tilskynde til fremtidige investeringer i den kapacitet, der er nødvendig for et dekarboniseret og pålideligt elektricitetssystem. Det er nødvendigt med et ensartet indtægtsloft i hele Unionen for at bevare et velfungerende indre marked for elektricitet, da det vil opretholde den prisbaserede konkurrence mellem elektricitetsproducenter baseret på forskellige teknologier, navnlig for vedvarende energikilder.
- (26) Selv om lejlighedsvis og kortvarige prisstigninger kan betragtes som en normal tendens på et elmarked og kan være nyttige for nogle investorer til at genvinde deres produktionsinvestering, adskiller den ekstreme og vedvarende prisstigning siden februar 2022 sig markant fra en normal markedssituation med lejlighedsvis spidsbelastningspriser. Loftet bør derfor ikke ligge under markedsdeltagernes rimelige forventninger til det gennemsnitlige niveau for elpriserne i den periode, hvor efterspørgslen efter elektricitet var på sit højeste før Ruslands invasion af Ukraine. Før februar 2022 lå de gennemsnitlige højeste priser på engrosmarkedet for elektricitet i de seneste årtier betydeligt under 180 EUR pr. MWh i hele EU og forventedes konsekvent at ville ligge på det niveau trods forskelle i elpriserne mellem regionerne i EU. Eftersom markedsdeltagernes oprindelige investeringsbeslutning blev truffet på grundlag af en forventning om, at priserne i gennemsnit ville være lavere end dette niveau i spidsbelastningstimer, er et loft på 180 EUR pr. MWh et niveau, der ligger et

godt stykke over de oprindelige markedsforventninger. Når der lades en margen tilbage på den pris, som investorerne med rimelighed kunne have forventet, er det nødvendigt at sikre, at indtægtsloftet ikke modvirker den oprindelige vurdering af investeringernes rentabilitet.

- (27) Desuden er loftet på 180 EUR pr. MWh konsekvent højere, inklusive en rimelig margen, end de nuværende normaliserede energiomkostninger (LCOE) for alle relevante produktionsteknologier, hvilket gør det muligt for de producenter, som det finder anvendelse på, at dække deres investeringer og driftsomkostninger. I betragtning af at den beregning, der er anvendt i dette forslag, efterlader en betydelig margen mellem den rimelige LCOE og indtægtsloftet, kan loftet derfor ikke forventes at hæmme investeringen i ny inframarginal kapacitet.
- (28) Indtægtsloftet bør lægges over markedsindtægter frem for samlede produktionsindtægter (herunder eventuelle andre indtægter fra feed-in-præmier) for at undgå at påvirke projekters oprindelige forventede rentabilitet i væsentlig grad. Uanset under hvilken kontraktform handelen med elektricitet finder sted, bør loftet kun gælde for realiserede markedsindtægter. Dette er nødvendigt for at undgå at skade producenter, som rent faktisk ikke drager fordel af de nuværende høje elpriser, fordi de har sikret deres indtægter mod udsving på engrosmarkedet for elektricitet. I det omfang eksisterende eller fremtidige kontraktlige forpligtelser, f.eks. VE-elkøbsaftaler og andre typer elkøbsaftaler eller risikoafdækning gennem forwardkontrakter, fører til markedsindtægter fra elproduktion op til loftet, vil de derfor ikke være omfattet af anvendelsen heraf.
- (29) Foranstaltningen vedrørende indførelse af indtægtsloftet bør derfor ikke afholde markedsdeltagerne fra at indgå VE-elkøbsaftaler. I betragtning af de direkte fordele, som sådanne aftaler giver slutforbrugerne, bør medlemsstaterne fortsat fremme dem ved at gøre brug af Kommissionens henstilling af 18. maj 2022 om fremskyndelse af tilladelsesprocedurerne for projekter om vedvarende energi og fremme af elkøbsaftaler samt den praksis, der er beskrevet i kapitel II i vejledningen i bilaget til henstillingen.
- (30) Det er nødvendigt med et ensartet indtægtsloft i hele Unionen for at bevare et velfungerende indre marked for elektricitet, da det vil opretholde den prisbaserede konkurrence på tværs af EU mellem elektricitetsproducenter baseret på forskellige teknologier, navnlig for vedvarende energikilder.
- (31) Selv om det kan være mere effektivt at anvende indtægtsloftet på det tidspunkt, hvor transaktionerne afvikles, er det muligvis ikke altid muligt, f.eks. på grund af forskelle i den måde, hvorpå engrosmarkederne for elektricitet er organiseret i medlemsstaterne og på tværs af forskellige tidsrammer. For at tage hensyn til særlige nationale forhold og lette anvendelsen af indtægtsloftet på nationalt plan bør medlemsstaterne kunne beslutte, om de vil anvende loftet, enten når udvekslingen af elektricitet afvikles eller senere.
- (32) Da produktionsmikset og omkostningsstrukturen for produktionsanlæg er meget forskellige fra medlemsstat til medlemsstat, bør de fortsat have mulighed for yderligere at begrænse producenternes indtægter, forudsat at sådanne foranstaltninger er forenelige med EU-retten.
- (33) Indtægtsloftet bør gælde for teknologier med marginalomkostninger, der er lavere end loftet, f.eks. vind-, sol- og atomenergi.
- (34) Loftet bør ikke gælde for teknologier med høje marginalomkostninger i forbindelse med prisen på det inputbrændsel, der er nødvendigt for at producere elektricitet, som

f.eks. gas- og kulfyrede kraftværker, da deres driftsomkostninger vil ligge betydeligt over loftet, og anvendelsen heraf ville bringe deres økonomiske levedygtighed i fare. For at bevare incitamenterne til generelt at nedbringe gasforbruget bør indtægtsloftet heller ikke gælde for teknologier, der konkurrerer direkte med gasfyrede kraftværker om at tilbyde fleksibilitet til elsystemet, og som byder på elmarkedet ud fra deres offeromkostninger, som f.eks. fleksibelt elforbrug og lagring af elektricitet.

- (35) Indtægtsloftet bør ikke gælde for teknologier, der anvender brændsel, der er alternativer til naturgas, som f.eks. biomethan, for ikke at bringe omdannelsen af eksisterende gasfyrede kraftværker, der er i overensstemmelse med REPowerEU-målene, i fare.
- (36) For at bevare incitamenterne til at udvikle innovative teknologier bør indtægtsloftet ikke gælde for demonstrationsprojekter.
- (37) I nogle medlemsstater er der allerede fastsat et loft for visse producenters indtægter ved hjælp af statslige foranstaltninger, som f.eks. feed-in-tariffer og tovejsdifferencekontrakter. Disse producenter drager ikke fordel af øgede indtægter som følge af den seneste tids stigning i elpriserne. Derfor bør eksisterende producenter, der er omfattet af denne type statslige foranstaltninger, ikke være omfattet af anvendelsen af indtægtsloftet. Enhver ny foranstaltning bør være i overensstemmelse med principperne for det indre marked, må ikke begrænse den grænseoverskridende handel og må ikke føre til en stigning i gasforbruget.
- (38) Eftersom ikke alle medlemsstater kan støtte deres slutkunder i samme omfang ved hjælp af indtægtsloftet på grund af omstændigheder, der vedrører deres afhængighed af import af elektricitet fra andre lande, er det nødvendigt, at medlemsstater med nettoimport af elektricitet svarende til eller over 100 % har adgang til aftaler om at dele ekstraordinære indtægter med det vigtigste eksportland i en ånd af solidaritet. Der tilskyndes navnlig også til sådanne solidaritetsaftaler for at tage hensyn til ubalancerede handelsforbindelser.
- (39) Handelspraksis og de lovgivningsmæssige rammer i elsektoren adskiller sig markant fra sektoren for fossile brændstoffer. Da loftet har til formål at efterligne det markedsresultat, som producenterne kunne have forventet, hvis de globale forsyningskæder havde fungeret normalt uden gasforsyningsafbrydelser siden februar 2022, er det nødvendigt, at foranstaltningen vedrørende elproducenter finder anvendelse på indtægter fra elproduktion. Da det midlertidige solidaritetsbidrag er rettet mod rentabiliteten for virksomheder, der er aktive inden for olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren, og hvis indtægter er steget betydeligt i forhold til tidligere år, er det nødvendigt, at det finder anvendelse på deres overskud.
- (40) Medlemsstaterne bør sørge for, at de ekstraordinære indtægter fra anvendelsen af loftet på elområdet går til elslutkunderne for at afbøde virkningerne af de usædvanligt høje elpriser. De ekstraordinære indtægter bør målrettes mod de kunder, herunder både husholdninger og virksomheder, der er særlig hårdt ramt af høje elpriser. Uden de foreslåede foranstaltninger er der risiko for, at kun mere velstående medlemsstater har ressourcer til at beskytte sine forbrugere, hvilket kan føre til alvorlig forvridding af det indre marked.
- (41) Indtægterne fra loftet vil hjælpe medlemsstaterne med at finansiere foranstaltninger såsom indkomstoverførsler, rabatter på regninger, compensation til leverandører for at levere til priser, der er lavere end omkostningerne, samt investeringer, der vil føre til en strukturel reduktion af forbruget, navnlig af elektricitet, der er produceret ved hjælp

af fossile brændstofkilder. Når der ydes støtte til andre kunder end husholdninger, bør disse arbejde hen imod investeringer i dekarboniseringsteknologier, herunder vedvarende energi, f.eks. gennem elkøbsaftaler eller direkte investeringer i produktion af vedvarende energi, eller investeringer i energieffektivitet.

- (42) Offentlige indgreb i fastsættelsen af prisen for levering af elektricitet udgør i princippet en markedsfordrejende foranstaltning. Et sådant indgreb kan derfor kun gennemføres som en forpligtelse til offentlig tjeneste og er underlagt særlige betingelser. I øjeblikket er det i henhold til direktiv 944/2019/EU muligt at regulere priser for husholdninger og mikrovirksomheder og endda til et niveau, der ligger under omkostningerne, for energifattige og sårbare kunder. I lyset af den nuværende ekstraordinære stigning i elpriserne bør den værktøjskasse med tilgængelige foranstaltninger, som medlemsstaterne har til rådighed for at støtte forbrugerne, dog forlænges midlertidigt ved at give mulighed for at udvide de regulerede priser til at omfatte SMV'er og tillade regulerede priser, der er lavere end omkostningerne. En sådan forlængelse kan finansieres ved hjælp af indtægtsloftet.
- (43) Det er vigtigt, at leverandører ikke forskelsbehandles eller pålægges urimelige omkostninger som følge af regulerede detailpriser, der er lavere end omkostningerne. Leverandørerne bør derfor kompenseres rimeligt for de omkostninger, de pådrager sig i forbindelse med levering til regulerede priser, uden at dette berører anvendelsen af statsstøttereglerne. De omkostninger, der er forbundet med regulerede priser, der er lavere end omkostningerne, bør finansieres ved hjælp af indtægtsloftet. For at undgå at disse foranstaltninger øger efterspørgslen efter elektricitet, samtidig med at de stadig opfylder forbrugernes energibehov, bør regulerede priser, der er lavere end omkostningerne, kun dække en begrænset mængde forbrug.
- (44) EU-virksomheder og faste driftssteder, der genererer mindst 75 % af deres omsætning i olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren, har uden i væsentlig grad at ændre deres omkostningsstruktur eller øge deres investeringer oplevet en stigning i deres overskud på grund af de pludselige og uforudsigelige omstændigheder i forbindelse med krigen, reduceret energiforsyning og stigende efterspørgsel som følge af rekordhøje temperaturer.
- (45) Det midlertidige solidaritetsbidrag bør fungere som en omfordelingsforanstaltning til sikring af, at de pågældende virksomheder, som har opnået ekstraordinære overskud som følge af de uventede omstændigheder, bidrager til at afhjælpe energikrisen på det indre marked.
- (46) Grundlaget for beregningen af det midlertidige solidaritetsbidrag er det skattepligtige overskud i de virksomheder og faste driftssteder, der er skattemæssigt hjemmehørende i EU, i olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren som fastsat i bilaterale aftaler eller medlemsstaternes nationale skatteret for det regnskabsår, der begynder den 1. januar 2022 eller derefter. Medlemsstater, der kun beskatter udloddet selskabsoverskud, bør anvende det midlertidige solidaritetsbidrag på det beregnede overskud uanset udlodningen. Regnskabsåret fastsættes under henvisning til reglerne i medlemsstaternes nationale lovgivning.
- (47) Kun overskud i 2022, der ligger over en stigning på 20 % i det gennemsnitlige skattepligtige overskud, der er genereret i de tre regnskabsår, der begynder den 1. januar 2019 eller derefter, bør være omfattet af solidaritetsbidraget.
- (48) Med denne tilgang sikres det, at en del af fortjenstmargenen, som ikke skyldes den uforudsigelige udvikling på energimarkedet efter den igangværende ulovlige krig i

Ukraine, kan anvendes af de berørte virksomheder og faste driftssteder til fremtidige investeringer eller til at sikre deres finansielle stabilitet under den aktuelle energikrise, herunder også for så vidt angår energiintensiv industri. Med denne tilgang til fastlæggelse af beregningsgrundlaget sikres det, at solidaritetsbidraget i forskellige medlemsstater er forholdsmæssigt. Samtidig sikrer tilgangen til fastsættelse af en minimumssats, at solidaritetsbidraget er både retfærdigt og forholdsmæssigt. Medlemsstaterne kan fortsat frit anvende en højere sats, hvis de allerede har indført et solidaritetsbidrag, en afgift eller en skat på skattepligtige ekstraordinære overskud i energivirksomheder, der er omfattet af denne forordning, og bidraget, afgiften eller skatten overstiger satsen på 33 %, inden denne forordning træder i kraft. Dette gør det muligt for medlemsstaterne at fastholde deres foretrukne sats, som de finder acceptabel og passende efter deres nationale retssystemer.

- (49) Solidaritetsbidraget bør anvendes til i) finansielle støtteforanstaltninger for energislutkunder, navnlig sårbare husholdninger, for at afbøde virkningerne af de høje energipriser, ii) finansielle støtteforanstaltninger, der skal bidrage til at nedbringe energiforbruget, iii) finansielle støtteforanstaltninger til støtte for virksomheder i energiintensive industrier og iv) finansielle støtteforanstaltninger til videreudvikling af Unionens energiafhængighed. Medlemsstaterne bør også kunne afsætte en del af midlerne fra det midlertidige solidaritetsbidrag til fælles finansiering.
- (50) Anvendelsen af overskud til disse formål afspejler solidaritetsbidragets ekstraordinære karakter som en foranstaltning, der skal mindske og afbøde de skadelige virkninger af energikrisen for husholdninger og virksomheder i hele EU med det formål at beskytte det indre marked og forebygge risikoen for yderligere fragmentering. De kraftigt stigende energipriser påvirker alle medlemsstater. På grund af forskelle i energimikset påvirkes medlemsstaterne imidlertid ikke på samme måde, og de har ikke alle det samme finanspolitiske råderum til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at beskytte sårbare husholdninger og virksomheder. Uden en europæisk foranstaltning såsom et solidaritetsbidrag er der stor risiko for forstyrrelser på det indre marked og yderligere fragmentering, hvilket vil være til skade for alle medlemsstater, da energimarkederne og værdikæderne er integrerede. Bekæmpelse af energifattigdom og håndtering af krisens sociale konsekvenser, navnlig for at beskytte arbejdstagere i udsatte industrier, er også et spørgsmål om solidaritet mellem medlemsstaterne i EU. For at maksimere virkningen bør indtægterne fra solidaritetsbidraget anvendes på en koordineret måde og/eller via EU's finansieringsinstrumenter i en ånd af solidaritet.
- (51) Medlemsstaterne bør navnlig målrette finansielle støtteforanstaltninger mod de mest sårbare husholdninger og virksomheder, som er hårdest ramt af de kraftigt stigende energipriser. Det vil bevare prisincitamentet til at reducere energiefterspørgslen og spare energi. Desuden vil en målretning mod de mest sårbare og likviditetspressede husholdninger have en positiv virkning på det samlede forbrug (ved at forhindre overdreven fortrængning af udgifter til andre produkter end energi), i betragtning af at denne gruppe af husholdninger ofte har en høj indkomst at forbruge af. Desuden bør overskud anvendes til at fremme en reduktion af energiforbruget. I denne henseende bør overskud anvendes til f.eks. auktioner eller udbudsordninger til reduktion af efterspørgslen, sænkelse af energislutkunders omkostninger i forbindelse med energikøb for bestemte forbrugsmængder eller fremme af energislutkunders — både sårbare husholdningers og virksomheders — investeringer i vedvarende energi, energieffektivitet eller andre dekarboniseringsteknologier. Indtægterne fra solidaritetsbidraget bør også anvendes til finansiel støtte til virksomheder i energiintensive industrier og i regioner, der er afhængige af disse industrier.

Omkostningerne i energiintensive industrier som følge af den kraftige udvikling i energipriserne er skyhøje, f.eks. i gødningsindustrien. Finansielle støtteforanstaltninger skal gøres betingede af investeringer i vedvarende energi, energieffektivitet eller andre dekarboniseringsteknologier. Ydermere bør foranstaltninger, der bidrager til at gøre Unionen mere uafhængig på energiområdet, støttes med investeringer i overensstemmelse med de mål, der er fastsat i meddelelsen om REPowerEU, navnlig for projekter, der har et grænseoverskridende aspekt.

- (52) Medlemsstaterne kan også beslutte at afsætte en del af indtægterne fra solidaritetsbidraget til den fælles finansiering af foranstaltninger, der har til formål at mindske de skadelige virkninger af energikrisen, herunder støtte til beskyttelse af beskæftigelsen og omskoling og opkvalificering af arbejdsstyrken, eller til at fremme investeringer i energieffektivitet og vedvarende energi, herunder gennem grænseoverskridende projekter. Det fælles finansieringsaspekt dækker både projektbaseret deling af omkostninger mellem medlemsstater og medlemsstaternes frivillige kanalisering af midler via et EU-instrument til EU-budgettet i en ånd af solidaritet.
- (53) Regelmæssig og effektiv overvågning og rapportering til Kommissionen er afgørende for vurderingen af medlemsstaternes fremskridt med hensyn til at nå målene for begrænsning af efterspørgslen, gennemførelsen af indtægtsloftet, anvendelsen af ekstraordinære indtægter og brugen af regulerede priser.
- (54) Medlemsstaterne bør rapportere til Kommissionen om gennemførelsen af solidaritetsbidraget på deres respektive områder samt om eventuelle ændringer, de foretager i et sådant bidrag.
- (55) Medlemsstaterne bør også rapportere om anvendelsen af indtægterne fra solidaritetsbidraget. Dette skal navnlig sikre, at medlemsstaterne anvender indtægterne i overensstemmelse med den denne forordning.
- (56) Solidaritetsbidraget og EU's retlige ramme for det bør have midlertidig karakter for at imødegå den ekstraordinære hastesituation, der er opstået i Unionen med hensyn til de kraftigt stigende energipriser. Solidaritetsbidraget bør finde anvendelse på ekstraordinære overskud, der genereres i 2022, for at imødegå og afbøde de skadelige virkninger af den aktuelle energikrise for husholdninger og virksomheder. Anvendelsen af solidaritetsbidraget for hele skatteåret vil gøre det muligt at anvende ekstraordinære overskud i offentlighedens interesse til at afbøde konsekvenserne af energikrisen, samtidig med at de berørte virksomheder får en passende del af fortjenesten.
- (57) Solidaritetsbidraget bør kun finde anvendelse for regnskabsåret 2022. Senest den 15. oktober 2023, når de nationale myndigheder har overblik over opkrævningen af solidaritetsbidrag, vil Kommissionen evaluere situationen og forelægge Rådet en rapport.
- (58) Skulle en medlemsstat have vanskeligheder med anvendelsen af forordningen og navnlig med det midlertidige solidaritetsbidrag, bør den, hvor det er relevant, høre Europa-Kommissionen i overensstemmelse med artikel 4 i traktaten om Den Europæiske Union.
- (59) De underliggende gasprisers volatilitet skaber vanskeligheder for de energiselskaber, der er aktive på terminsmarkederne for elektricitet, navnlig med hensyn til at kunne stille passende sikkerhed. Europa-Kommissionen er i samarbejde med Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndighed og Den Europæiske

Banktilsynsmyndighed i færd med at vurdere spørgsmål vedrørende egnethed af sikkerhed og marginer og mulige måder at begrænse overdreven daglig volatilitet på.

- (60) Der er desuden sammenhæng mellem foranstaltningerne i denne forordning og Europa-Kommissionens supplerende og igangværende arbejde vedrørende markedsudformningen på længere sigt som bebudet i meddelelsen om indgreb på energimarkedet på kort sigt og forbedringer af elmarkedets udformning på længere sigt, der blev offentliggjort sammen med Repower EU-planen af 18. maj 2022.
- (61) I betragtning af energikrisens omfang, dens sociale, økonomiske og finansielle konsekvenser og behovet for at handle så hurtigt som muligt bør denne forordning hurtigst muligt træde i kraft dagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.
- (62) I betragtning af den ekstraordinære karakter af de foranstaltninger, der er fastsat i denne forordning, og behovet for navnlig at anvende dem i vinteren 2022-23, bør forordningen være gyldig i et år efter sin ikrafttræden.
- (63) Målene for denne forordning kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går denne forordning ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå dette mål —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

KAPITEL I

GENSTAND OG DEFINITIONER

Artikel 1

Genstand

Ved denne forordning indføres der et nødindgreb for at afbøde virkningerne af høje energipriser ved hjælp af ekstraordinære, målrettede og tidsbegrænsede foranstaltninger. Disse foranstaltninger har til formål at reducere elforbruget, sætte loft over de markedsindtægter, som visse producenter modtager fra produktionen af elektricitet, og omfordele dem til slutkunderne på en målrettet måde, give medlemsstaterne mulighed for at anvende offentlige indgreb i prisfastsættelsen for elektricitetsforsyning til husholdninger og små og mellemstore virksomheder og fastsætte regler for et midlertidigt solidaritetsbidrag fra EU-selskaber og faste driftsteder, der overvejende har aktiviteter inden for olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren, for at disse kan bidrage til overkommelige energipriser for husholdninger og virksomheder.

Artikel 2

Definitioner

Ved anvendelsen af denne forordning finder definitionerne i artikel 2 i direktiv (EU) 2019/944 og i artikel 2 i forordning (EU) 2019/943 anvendelse. Desuden forstås ved:

- 1) "små og mellemstore virksomheder": virksomheder som defineret i artikel 2 i bilaget til Kommissionens henstilling 2003/361/EF¹²
- 2) "bruttoelforbrug": den samlede elektricitetsforsyning til elforbrugende aktiviteter på en medlemsstats område
- 3) "referenceperiode": perioden fra den 1. november til den 31. marts i de fem på hinanden følgende år forud for datoen for denne forordnings ikrafttræden, begyndende med perioden fra den 1. november 2017 til den 31. marts 2018
- 4) "spidsbelastningstimer": de timer i løbet af dagen, hvor day-ahead-engrospriserne på elektricitet forventes at være de højeste, baseret på prognoser fra transmissionssystemoperatører og udpegede elektricitetsmarkedsoperatører
- 5) "markedsindtægter": realiserede indtægter, som en producent modtager til gengæld for salg og levering af elektricitet i Unionen, uanset i hvilken kontraktform en sådan udveksling finder sted, herunder energiforsyningsaftaler og andre former for risikoafdækning mod prisudsving på engrosmarkedet for elektricitet, og med undtagelse af enhver form for statsstøtte
- 6) "afregning": en betaling, der foretages og modtages mellem modparter mod levering og modtagelse af elektricitet, hvor det er relevant, til opfyldelse af modparternes respektive forpligtelser i henhold til en eller flere clearingtransaktioner
- 7) "kompetent myndighed": en myndighed som defineret i artikel 2, nr. 11), i forordning (EU) 2019/941
- 8) "ekstraordinære indtægter": en positiv forskel mellem producenternes markedsindtægter pr. MWh elektricitet og loftet på 180 EUR pr. MWh elektricitet
- 9) "affald": ethvert stof eller enhver genstand, som indehaveren skiller sig af med eller agter eller er forpligtet til at skille sig af med, som defineret i artikel 3, nr. 1), i direktiv 2008/98/EF
- 10) "nettoimport af elektricitet": for perioden fra den 1. januar 2021 til den 31. december 2021 forskellen mellem den samlede import af elektricitet og den samlede eksport af elektricitet divideret med den samlede bruttoproduktion af elektricitet i en medlemsstat
- 11) "regnskabsår": et skatteår, et kalenderår eller enhver anden passende skatteperiode som defineret i national lovgivning
- 12) "kunde": engroskunde eller slutkunde
- 13) "energislutkunde": en kunde, der køber energi til eget forbrug
- 14) "elslutkunde": en kunde, der køber elektricitet til eget forbrug

¹² Kommissionens henstilling 2003/361/EF af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (EUT L 124 af 20.5.2003, s. 36).

- 15) "støtteordning": enhver form for instrument, ordning eller mekanisme, der anvendes af en medlemsstat eller af en gruppe af medlemsstater, og som fremmer anvendelsen af vedvarende energi
- 16) "oprindelsesgaranti": et elektronisk dokument, der over for en slutkunde beviser, at en given mængde energi er produceret ved hjælp af vedvarende energi
- 17) "aktiviteter inden for olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren": enhver økonomisk aktivitet, der udøves af et EU-selskab eller et fast driftssted, og som genererer mindst 75 % af omsætningen inden for råstofudvinding, minedrift, raffinering af råolie eller fremstilling af koksovsprodukter
- 18) "EU-selskab": et selskab i en medlemsstat, som i henhold til denne medlemsstats skattelovgivning anses for at være skattemæssigt hjemmehørende i den pågældende medlemsstat, og som i henhold til dobbeltbeskatningsaftaler indgået med tredjelande ikke anses for at være skattemæssigt hjemmehørende uden for Unionen
- 19) "fast driftssted": et fast forretningssted beliggende i en medlemsstat, hvorigennem aktiviteterne i et selskab i en anden stat udføres helt eller delvis, for så vidt dette forretningssteds overskud er skattepligtigt i den medlemsstat, hvor det er beliggende, i henhold til den relevante bilaterale dobbeltbeskatningsoverenskomst eller, hvis der ikke er indgået en sådan overenskomst, i henhold til national lov
- 20) "ekstraordinært overskud": skattepligtigt overskud fra aktiviteter, der udøves i selskaber eller faste driftssteder inden for olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren, som ligger ud over en stigning på 20 % i det gennemsnitlige overskud i de foregående tre skatteår
- 21) "solidaritetsbidrag": en midlertidig foranstaltning, der har til formål at håndtere ekstraordinære overskud fra EU-selskabers og faste driftssteders aktiviteter inden for olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren for at afbøde den ekstraordinære prisudvikling på energimarkederne for medlemsstater, forbrugere og virksomheder.

KAPITEL II

FORANSTALTNINGER VEDRØRENDE ELEKTRICITETSMARKEDET

Afdeling 1

Reduktion af efterspørgslen

Artikel 3

Reduktion af bruttoelforbrug

Medlemsstaterne bør tilstræbe at gennemføre foranstaltninger til at reducere deres samlede månedlige bruttoelforbrug med 10 % i forhold til det gennemsnitlige bruttoelforbrug i de tilsvarende måneder af referenceperioden.

Artikel 4

Reduktion af bruttoelforbruget i spidsbelastningstimerne

1. For hver måned identificerer hver medlemsstat spidsbelastningstimer svarende til mindst 10 % af timerne i måneden.
2. Hver medlemsstat skal reducere sit bruttoelforbrug i de identificerede spidsbelastningstimer. For hver måned skal der i de identificerede spidsbelastningstimer opnås en reduktion på mindst 5 % i gennemsnit pr. time. Reduktionsmålet beregnes som forskellen mellem det faktiske bruttoelforbrug i de identificerede spidsbelastningstimer og det bruttoelforbrug, som transmissionssystemoperatørerne prognosticerer, uden at der ved prognosen tages hensyn til virkningen af de foranstaltninger, der er truffet for at nå det mål, der er omhandlet i denne artikel.

Artikel 5

Foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen

1. Medlemsstaterne kan vælge passende foranstaltninger til reduktion af bruttoelforbruget med henblik på at opfylde målene i artikel 3 og 4. Foranstaltningerne skal være klart definerede, gennemsigtige, forholdsmæssige, ikkediskriminerende og kontrollerbare, og skal navnlig:
 - a) være markedsbaserede med kompensation, der, hvor det er relevant, fastsættes gennem en åben udbudsprocedure, herunder tilbud, hvor vindende tilbudsgivere modtager kompensation
 - b) kun omfatte økonomisk kompensation, når en sådan kompensation betales for en mængde elektricitet, der ikke forbruges sammenlignet med det forventede forbrug i den pågældende time uden det åbne udbud
 - c) ikke uretmæssigt forvride konkurrencen eller hindre et velfungerende indre marked for elektricitet
 - d) ikke unødigt begrænses til bestemte kunder eller kundegrupper, herunder aggregatorer, i overensstemmelse med artikel 17 i direktiv (EU) 2019/944
 - e) ikke unødigt hindre omstillingen fra fossile brændselsteknologier til teknologier, der anvender elektricitet.

Afdeling 2

Loft over markedsindtægter og fordeling af ekstraordinære indtægter til slutkunderne

Artikel 6

Obligatorisk loft over markedsindtægter

1. Producenternes markedsindtægter fra produktion af elektricitet fra de kilder, der er omhandlet i artikel 7, stk. 1, må ikke overstige 180 EUR pr. MWh produceret elektricitet.

2. Medlemsstaterne sikrer, at loftet dækker alle producenternes markedsindtægter, uanset markedets tidsramme, og uanset om elektriciteten handles bilateralt eller på et centralt marked.
3. Medlemsstaterne afgør, om loftet over indtægter fra energitransaktioner skal anvendes ved transaktionens afregning eller derefter.
4. Medlemsstaterne kan opretholde eller indføre foranstaltninger, der yderligere begrænser producenternes markedsindtægter, forudsat at disse foranstaltninger er forholdsmæssige og ikkediskriminerende, ikke skader investeringssignalerne, sikrer, at investeringsomkostningerne er dækket, ikke forvrider engrosmarkederne for elektricitet og er forenelige med EU-retten, jf. dog stk. 1.

Artikel 7

Anvendelse af loftet over markedsindtægter på elektricitetsproducenter

1. Forpligtelsen i artikel 6 finder anvendelse på markedsindtægter fra salg af elektricitet, der produceres fra følgende kilder:
 - a) vindkraft
 - b) solenergi (solvarme og solceller)
 - c) geotermisk energi
 - d) vandkraft uden reservoir
 - e) biomassebrændsel (fast eller gasformigt), undtagen biomethan
 - f) affald
 - g) kernekraft
 - h) brunkul
 - i) råolie og andre olieprodukter.
2. Det loft, der er fastsat i artikel 6, stk. 1, finder ikke anvendelse på demonstrationsprojekter eller på producenter, hvis indtægter pr. MWh produceret elektricitet allerede er begrænset som følge af statslige foranstaltninger.
3. Medlemsstaterne kan, navnlig i tilfælde, hvor anvendelsen af loftet i artikel 6, stk. 1, medfører en betydelig administrativ byrde, beslutte, at loftet ikke finder anvendelse på producenter, der producerer elektricitet på produktionsanlæg med en installeret effekt på højst 20 kW.

Artikel 8

Incitamentter til aftaler om forsyning af elektricitet fra vedvarende energikilder

1. Inden for rammerne af denne forordning fjerner medlemsstaterne hurtigt alle uberettigede administrative eller markeds-mæssige hindringer for aftaler om forsyning af elektricitet fra vedvarende energikilder. De træffer foranstaltninger til at fremskynde udbredelsen af aftaler om forsyning af elektricitet fra vedvarende energikilder, navnlig blandt små og mellemstore virksomheder.

2. Medlemsstaterne udformer, planlægger og gennemfører støtteordninger — og oprindelsesgarantier — på en sådan måde, at de er forenelige med, supplerer og muliggør aftaler om forsyning af elektricitet fra vedvarende energikilder.

Artikel 9

Fordeling af de ekstraordinære indtægter

1. Medlemsstaterne sikrer, at alle ekstraordinære indtægter fra loftet over markedsindtægter anvendes til målrettet at finansiere foranstaltninger til støtte for elslutkunder, der afbøder virkningen af de høje elpriser for disse kunder.
2. De foranstaltninger, der er omhandlet i stk. 1, skal være klart definerede, gennemsigtige, forholdsmæssige, ikkediskriminerende og kontrollerbare og må ikke modvirke forpligtelsen til at reducere bruttoelforbruget som omhandlet i artikel 3 og 4.
3. De i stk. 1 omhandlede foranstaltninger kan for eksempel omfatte:
 - a) økonomisk kompensation til elslutkunder for at reducere deres elforbrug, herunder gennem auktioner eller udbudsprocedurer til reduktion af efterspørgslen
 - b) direkte overførsler til elslutkunder
 - c) kompensation til leverandører, der leverer elektricitet til kunder til priser, der er lavere end omkostningerne, som følge af et statsligt indgreb i prisfastsættelsen i henhold til artikel 12
 - d) sænkning af elslutkundernes omkostninger til køb af elektricitet for en begrænset mængde af den elektricitet, de forbruger
 - e) fremme af elslutkunders investeringer i dekarboniseringsteknologier, vedvarende energi og energieffektivitet.

Artikel 10

Aftaler mellem medlemsstater

I situationer, hvor en medlemsstats nettoimport af elektricitet er lig med eller højere end 100 %, indgås der senest den 1. december 2022 en aftale mellem den importerende medlemsstat og det vigtigste eksportland om fordeling af de ekstraordinære indtægter. Alle medlemsstater kan i en ånd af solidaritet indgå sådanne aftaler.

Afdeling 3

Foranstaltninger for detailhandel

Artikel 11

Midlertidig udvidelse af offentlige indgreb i prisfastsættelsen for elektricitet til også at omfatte små og mellemstore virksomheder

Uanset EU-reglerne om offentlige indgreb i prisfastsættelse kan medlemsstaterne anvende offentlige indgreb i prisfastsættelsen for elektricitetslevering til små og mellemstore virksomheder. Sådanne offentlige indgreb skal:

- a) være begrænset til 80 % af støttemodtagerens højeste årlige forbrug i de seneste 5 år og fastholde et incitament til at reducere efterspørgslen
- b) opfylde betingelserne i artikel 5, stk. 4 og 7, i direktiv (EU) 2019/944
- c) opfylde betingelserne i artikel 12 i denne forordning, hvis det er relevant.

Artikel 12

Midlertidig mulighed for at fastsætte elpriser, der er lavere end omkostningerne

Uanset EU-reglerne om offentlige indgreb i prisfastsættelse kan medlemsstaterne, når de anvender offentlige indgreb i prisfastsættelsen for elektricitetslevering i henhold til artikel 5, stk. 6, i direktiv (EU) 2019/944 eller artikel 11 i denne forordning, undtagelsesvis og midlertidigt fastsætte en pris for elektricitetslevering, som er lavere end omkostningerne, forudsat at alle følgende betingelser er opfyldt:

- a) foranstaltningen omfatter en begrænset del af forbruget og fastholder et incitament til at reducere efterspørgslen
- b) der er ingen forskelsbehandling mellem leverandører
- c) leverandørerne kompenseres for at levere til priser, der er lavere end omkostningerne
- d) alle leverandører har mulighed for at afgive tilbud til den regulerede pris på samme grundlag.

KAPITEL III

FORANSTALTNING VEDRØRENDE OLIE-, KUL-, GAS- OG RAFFINADERISEKTOREN

Artikel 13

Støtte til slutkunderne gennem et obligatorisk midlertidigt solidaritetsbidrag

1. Ekstraordinære overskud fra aktiviteter i olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren vil være omfattet af et midlertidigt solidaritetsbidrag.
2. Medlemsstaterne sikrer, at eksisterende eller planlagte nationale foranstaltninger, der har samme mål som det midlertidige solidaritetsbidrag i henhold til denne

forordning, er i overensstemmelse med eller supplerer reglerne for det midlertidige solidaritetsbidrag, der er fastsat i denne forordning.

3. Det obligatoriske midlertidige solidaritetsbidrag, der er omhandlet i stk. 1, finder anvendelse senest fra den 31. december 2022.

Artikel 14

Beregningsgrundlag for det midlertidige solidaritetsbidrag

Det midlertidige solidaritetsbidrag for EU-selskaber og faste driftssteder, der udøver aktiviteter inden for olie-, gas-, kul- og raffinaderisektoren, beregnes på grundlag af det skattepligtige overskud, som fastsat i henhold til nationale skatteregler i det regnskabsår, der begynder den 1. januar 2022 eller derefter, og som ligger ud over en stigning på 20 % i det gennemsnitlige skattepligtige overskud i de tre regnskabsår, der begynder den 1. januar 2019 eller derefter, som fastsat i henhold til nationale skatteregler. Hvis det gennemsnitlige årlige overskud i den periode, der dækker de tre regnskabsår, der begynder den 1. januar 2019 eller derefter, er negativt, er det gennemsnitlige skattepligtige overskud nul ved beregningen af det midlertidige solidaritetsbidrag.

Artikel 15

Beregningsats for det midlertidige solidaritetsbidrag

1. Den sats, der anvendes til beregning af det midlertidige solidaritetsbidrag, skal være mindst 33 % af det beregningsgrundlag, der er omhandlet i artikel 14.
2. Det midlertidige solidaritetsbidrag finder anvendelse ud over de almindelige skatter og afgifter i henhold til medlemsstaternes nationale lovgivning.

Artikel 16

Anvendelse af indtægterne fra det midlertidige solidaritetsbidrag

1. Medlemsstaterne anvender indtægterne fra det midlertidige solidaritetsbidrag med tilstrækkelig rettidig virkning til følgende formål:
 - a) finansielle støtteforanstaltninger til energislutkunder, navnlig sårbare husholdninger, for at afbøde virkningerne af de høje energipriser på en målrettet måde
 - b) finansielle støtteforanstaltninger, der skal bidrage til at reducere energiforbruget, f.eks. gennem auktioner eller udbudsprocedurer til reduktion af efterspørgslen, sænke energislutkunders omkostninger til energikøb for bestemte forbrugsmængder og fremme energislutkunders investeringer i

- vedvarende energi, strukturelle investeringer i energieffektivitet eller andre dekarboniseringsteknologier
- c) finansielle støtteforanstaltninger for virksomheder i energitunge industrier, forudsat at støtten betinges af investeringer i vedvarende energi, energieffektivitet eller andre dekarboniseringsteknologier
 - d) finansielle støtteforanstaltninger til udvikling af energiuafhængigheden, navnlig investeringer, der er i overensstemmelse med REPowerEU-målene, og navnlig til projekter med en grænseoverskridende dimension
 - e) i en ånd af solidaritet kan medlemsstaterne beslutte at afsætte en del af indtægterne fra det midlertidige solidaritetsbidrag til den fælles finansiering af foranstaltninger, der skal mindske de skadelige virkninger af energikrisen, herunder støtte til beskyttelse af beskæftigelsen og omskoling og opkvalificering af arbejdsstyrken, eller til at fremme investeringer i energieffektivitet og vedvarende energi, herunder gennem grænseoverskridende projekter.
2. Foranstaltningerne i stk. 1 skal være klart definerede, gennemsigtige, forholdsmæssige, ikkediskriminerende og kontrollerbare.

Artikel 17

Solidaritetsbidragets midlertidige karakter

Det midlertidige solidaritetsbidrag, som anvendes af medlemsstaterne i overensstemmelse med denne forordning, er af midlertidig karakter. Det finder kun anvendelse på ekstraordinære overskud, der genereres i det regnskabsår, der begynder den 1. januar 2022 eller derefter.

KAPITEL IV

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 18

Overvågning og håndhævelse

1. Den kompetente myndighed i hver medlemsstat overvåger gennemførelsen på sit område af de foranstaltninger, der er omhandlet i artikel 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11 og 12.
2. Snarest muligt efter denne forordnings ikrafttræden og senest den 1. december 2022 aflægger medlemsstaterne rapport til Kommissionen om de planlagte foranstaltninger, der kræves i henhold til artikel 5 og om de aftaler, der er indgået i henhold til artikel 10.
3. Senest den 15. januar 2023 og derefter hver måned indtil den 15. april 2023 aflægger medlemsstaterne rapport til Kommissionen om:

- a) den opnåede reduktion af efterspørgslen i henhold til artikel 3 og 4 og de foranstaltninger, der er truffet for at opnå reduktionen i henhold til artikel 5
 - b) de ekstraordinære indtægter i henhold til artikel 6
 - c) foranstaltningerne til fordeling af de ekstraordinære indtægter, og deres anvendelse til at afbøde virkningen af de høje elpriser for slutkunderne i henhold til artikel 9
 - d) eventuelle offentlige indgreb i prisfastsættelsen for elektricitet som omhandlet i artikel 11 og 12.
4. Medlemsstaterne aflægger rapport til Kommissionen om:
- a) indførelsen af det midlertidige solidaritetsbidrag i henhold til artikel 13 senest den 15. oktober 2022
 - b) eventuelle senere ændringer af den pågældende foranstaltning senest en måned efter offentliggørelsen i det nationale officielle tidende
 - c) anvendelsen af indtægterne i henhold til artikel 16 senest en måned efter, at disse er blevet opkrævet af medlemsstaterne i overensstemmelse med national ret.

Artikel 19

Evaluering

1. Senest den 28. februar 2023 foretager Kommissionen en evaluering af kapitel II i lyset af elprisen og Unionens generelle elforsyningsituation, og forelægger Rådet en rapport om de vigtigste resultater af denne evaluering. På grundlag af denne rapport kan Kommissionen navnlig, hvis det er begrundet i de økonomiske omstændigheder eller elmarkedets funktion i Unionen og i de enkelte medlemsstater, foreslå at forlænge denne forordnings anvendelsesperiode, ændre indtægtsloftet, som omhandlet i artikel 6, stk. 1, og dets anvendelse på producenter, som omhandlet i artikel 7, eller på anden måde ændre kapitel II.
2. Senest den 15. oktober 2023 foretager Kommissionen en evaluering af kapitel III i lyset af den generelle situation i sektoren for fossile brændstoffer og de ekstraordinære overskud, der er genereret, og forelægger Rådet en rapport om de vigtigste resultater af denne evaluering.

Artikel 20

Ikrafttræden og anvendelse

1. Denne forordning træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.
2. Uden at det berører behovet for at sikre fordelingen af de ekstraordinære indtægter i overensstemmelse med artikel 9 og for at anvende indtægterne fra det midlertidige solidaritetsbidrag i overensstemmelse med artikel 16, finder denne forordning anvendelse i en periode på et år fra dens ikrafttræden.

Artikel 3, 4, 5, 6, 7, 9 og 10 finder anvendelse fra den 1. december 2022. Dette berører ikke medlemsstaternes tidligere frivillige anvendelse.

Artikel 3, 4, 6 og 7 finder anvendelse indtil den 31. marts 2023.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i medlemsstaterne i overensstemmelse med traktaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Rådets vegne
Formand